25րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6784 30 ԱՊՐԻԼ 1908 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 12 ՌԷՊԻ-ՒԼ-ԱԽԸՐ 1326 13 Mai 1908 25e année № 6784

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	80 Ղ.րշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	25 Ֆրք.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20 »

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

ԱՐԵՒԵԼՔ

آرهولك
ارمنيجه يومى وسياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 փարա ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ 10 PARAS

ՄԵԾ ԲԱՌԱՐԱՆ ՀԱՅ-ՕՍՄԱՆԵՐԷՆ

ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԵՏՐՈՍ ԷՖ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ

Երբ ձեռքս կ'առնեմ Պետրոս էֆ. Կարապետեանի Հայերէն-Օսմաներէն այս մեծ բառարանը, նախ կ'ուզեմ գիտնալ թէ ասկէ առաջ նմանօրինակ ի՛նչ բառարաններ լոյս տեսած են, որովհետեւ բառարանի մը առաւելութիւնը կամ թերութիւնը կախում ունի նախ իր յառաջադրած նպատակին իրագործումէն և ապա իր նախորդներէն ունեցած առաւելութենէն կամ թերութենէն։ Այս նպատակաւ հետազօտութիւն մը կատարելով կը գտնեմ.

Նախ, վիեննական Մխիթ. ուխտէն 1838ին Յակոբոս Վ. Պօզաճեանի հեղինակութեամբ տպագրուած «Համառօտ բառարան ի Հայէ ի Տաճիկ» անուն 530 փոքրադիր էջէ բաղկացեալ բառարանը, որ հայատառ Թուրքերէն ըլլալով՝ աւելի նպատակ ունեցած է Թուրքախօս Հայերուն հայ լեզուն ուսուցանելու, և ո՛չ թէ Թուրքերէն սորվեցնելու, որով յաճախ կը տեսնուի որ պարզ Թուրքերէն բառեր և բացատրութիւններ գործածուած են և յատուկ բառերն ու համանիշները զանց առնուած են։ Այս բառարանը բնաւ չունի և չէր կրնար ալ ունենալ գիտական ու գրական այնպիսի բառեր, որոնք դեռ այն ժամանակներն գոյութիւն չունէին։ Բառերու արտասանութեան բազմաթիւ սխալներու կը պատահինք, երբ կը բաղդատենք Կարապետեան էֆ.ի բառարանին հետ. այսպէս «մուխթիւ, բիւչան, պէզար, մինասիպէթսիզ, պիրքէմալ, չայիրտա։» Մէկ քանի հատ թուենք հոս, մէկ քանի էջը միայն ուշադրութեամբ կարդալով. «մէլմիզ, ֆէթիր, փիւշման, նամքեօր, ալէսէվիյէ», որ պէտք ըլլան «մուխթի, բուչէն, պիզար, մունասէպէթսիզ, պէրքէմալ, չակիրտա, թըլմըզ, ֆաթիր, փէշիման, նանքեօր, ալէսսէվիյէ» եւայլն են. Բառերուն բուն համազօրները չեն գտնուած այս բառարանին մէջ, որոնցմէ մէկ քանին միայն մէջ բերենք, բաղդատելով Կարապետեան էֆ.ի բառարանին հետ։ Այսպէս «ապառնի» բառին դիմաց «խաթըգալ, մուսթագպէլ» գրելու տեղ՝ «օլաճագ, կէլէճէք». «առժամանակեայ» բառին դիմաց «մուվագգաթ» տեսնուելու տեղ՝ «զէմանի» «հայցական»ին դիմաց փոխանակ «մէֆուլուն պիհ» գրուած ըլլալու «նաապի» կը տեսնուի. «[illegible]» բառին դիմաց «ագամէթլի ևն.» գրուած ըլլալու տեղ «խօսպին» գրուած է, որ «անձնակէր» ըսել է. «եռանկիւն»ին դէմ միայն «իւչ քէօշէ» կը տեսնուի փոխանակ «մուսէլլէս»ի, որ գիտական բառն է։ Ահա՛ այս մէկ քանի դիտողութիւններէն կը հետեւցուի դիւրաւ թէ այս բառարանը այսօր չէր կրնար օգտակար գործիք մը նկատուիլ։

Երկրորդ, բառարանն է դարձեալ Վիեննայի Մխիթարեաններէն Հ. Եփրեմ Ջագրճեանի շինած «Նոր բառարան համառօտ Հայերէն-Տաճկերէն» որ տպագրուած է 1850ին և կը բաղկանայ 465 փոքրադիր էջէ, առաջինին դրութեամբ և նպատակով պատրաստուած, այսինքն հայատառ Թուրքերէնով։ Ի՛նչ դիտողութիւններ և սխալներ զոր մատնանշեցինք, Հ. Պօզաճեանի բառարանին մէջ. նոյն բաները ամբողջութեամբ և նոյնութեամբ կը տեսնուին այս վերջնոյն մէջ ալ, հակառակ առաջինէն 12 տարի վերջ տպագրուած ըլլալուն և կրնանք համարձակ ըսել թէ երկրորդը առաջինին մէկ ընդօրինակութիւնն է։

Իսկ երրորդ գործ աչքերնուս կը ներկայանայ Միհրան էֆ. Աբիկեանի պատրաստած «Ընդարձակ բառարան հայերէնէ տաճկերէն» անուն գիրքը, որ 275 փոքրադիր էջերէ կը բաղկանայ և տպագրուած է 1891ին, այսինքն առաջիններէն կէս դար աւելի ժամանակամիջոց մը ետքը, որոնց վերջնոյս գրեթէ կրկին ընդարձակութիւնը ունենալով հանդերձ «համառօտ» համեստ ածականով մկրտուած են, մինչդեռ Աբիկեան էֆէնտի իր աւելի համառօտ բառարանը չենք գիտեր ի՛նչ մտածութեամբ «ընդարձակ» կոչած է։ Այս գործն ալ, հակառակ վերջի տարիներուն տպագրուած ըլլալուն, կատարեալ գործ մը չէ, միայն փոխանակ հայատառ ըլլալու Թուրքատառ է, առանց արտասանութիւն ևն. ունենալու և բառերուն իրարմէ ունեցած զանազան առումները օրինակելով զատուած ըլլալու, ինչ որ գործածողներուն մեծ դժուարութիւն կը պատճառէ։ Երբ այս երեք բառարանները քովերնիս ունենալով Պետրոս էֆ. Կարապետեանի հրատարակած Նոր Բառարանը ձեռքերնիս կ'առնենք, արդարեւ իր մեծադիր և 900է աւելի հոծ էջերով սատար և պատկառելի երեւոյթով մը կը ներկայանայ, և «մեծ» բառարան կոչուելու իրաւամբ արժանի է։ Բաւական օրէ ի վեր սոյն բառարանը գրասեղանիս վրայ ունենալով շատ մը առիթներով թղթատեցի և գտայ այնպիսի բառեր, որոնք այսօր հայ լեզուի բառարաններու մէջ մուտ չեն գտած։ Բառերը քննուած, ճշդուած և համազօրներն իրենց բոլոր համանիշներով և ճշգրիտ արտասանութեամբ կը պատկերանան գործածողին աչքին առջեւ և մանաւանդ բառերու երանգներն որոշող բազմաթիւ օրինակներն այս երկասիրութիւնը խիստ օգտակար և կատարեալ կ'ընծայեն և առանց քաշուելու՝ համարձակ կրնանք ըսել թէ մինչեւ հիմա մեր մէջ այս տեսակ խղճամիտ աշխատութիւն մը լոյս չէր տեսած, որ կրնայ բոլոր ամենայնիւ գոհացնել ամէնէն դժուարահաճներն անգամ, և նկատուիլ բանասիրական աշխատասիրութիւն մը որ պիտի կրնայ շնորհքով հայերէն աշխարհաբար բառարանի մը պատրաստութեան առաջնորդ ըլլալ։ Ամէն տեսակ գիտական բառերու ճոխ մթերք մը մանաւանդ ֆրանսերէն համազօրներով սոյն եզական երկասիրութեան բազմաթիւ առաւելութիւններէն են. պատիւ հեղինակին։ Նշանակելի կարեւոր պարագայ մը եթէ կայ, այն ալ սա է թէ, այսպիսի բազմածախս գործ մը ընտիր թուղթով և տպագրութեամբ, մեղուաջան հեղինակը առանց հանրութեան օժանդակութեան դիմելու և բաժանորդագրութիւն բանալու, ինքն իր միջոցներով հրապարակ հանեց, ինչ որ նուազ գնահատելի չէ. մինչդեռ մեր մէջ այս տեսակ հրատարակութիւններ բաժանորդագրութեամբ կը սկսին և տարիներով երեւան չեն ելլեր, յաճախ [illegible] տեղի տալով։ Հետեւաբար, կ'արժէ որ այս պարագան ալ նկատողութեան առնելով հանրութիւնը քաջալերէ բազմահմուտ հեղինակը, որպէսզի օսմաներէնէ հայերէն ընդարձակ բառարանին տպագրութեան գործին մէջ չնեղուի և իր նոր ձեռնարկին մէջ չյուսահատի, ձեռնարկ մը որուն շուտափոյթ լոյս ընծայման կը սպասենք։ Այս առթիւ Արեւելքի աշխատակից և օսմաներէնի մասնագէտ Սամաֆան էֆ. Թապագեանի կողմէ այս բառարանին մասին գրուած մէկ նամակէն ինչ ինչ մասեր կը կցենք մեր այս տեսութեան։ Թապագեան էֆ. է որ կը խօսի. «Տեղական հայ մամուլին մէջ տաճկաբանի ուշադրութեամբ ու քիչ մըն նախանձախնդրութեամբ կարդացի Հայ.-Է Օսմ. Մեծ Բառարանին լոյս ընծայումը, որ կուգայ կարեւորագոյն մէկ պէտքը լրացնել օսմաներէնի զարգացման գործին։ Բառարանին սկիզբի էջերը պճնող ակնառու և հեղինակաւոր Թուրք դէմքերու գնահատական գրութեանց կարգին մէջ՝ ոչ նուազ համբաւաւոր հայ գրագէտներու գրուածականներէն երկու նամակներ՝ Կարապետեան էֆ.ի երկասիրութեան արժէքը ցոլացնելու առարկան տարբեր ուղղութեամբ մը խմբագրուած էին։ Այդ երկուքէն մէկը մեծ գրագէտի մը կողմէ ուղղուած է, որ իբրեւ [illegible] ճարտարախօս ու [illegible] գնահատած է մեծանուն հեղինակը։ Երկրորդն է հմուտ բանասէրի մը գրածը, ուր յոյս կուգան պերպօտ ու բանասէրի տեսութիւններ նմանաձայն բառերու մասին։ Ասոնք մեզ ալ հետաքրքրեցին ու բառարանին պարունակած սոյն բառերու [illegible] և լեզուական երանգներու վրայ, որոշ գաղափար մը կազմելու համար ընդհանուր ակնարկ մը նետած ատեն հայերէն նմանաձայն բառերու բաւական թիւ մը տեսանք, որոնց կցած է հմուտ հեղինակը Թուրքերէններն ու արաբերէնները՝ տեղ տեղ սպառածէն աւելի մանրամասնութեամբ։ Հետաքրքրութեան համար այս նմանաձայն բառերէն քանի մը հատ մէջ բերել աւելորդ չպիտի ըլլար։ Օրինակի համար նախ առնենք բարեկենդան բառն պարզ. համազօր և Թուրքերէնի մէջ անգործածելի «պէրգընդան»ը, ու բուն միւս գործածելի համապատասխանները Թուրքերէն, յունարէն, ինչպէս նաեւ Ֆրանսերէն դրուած կը տեսնենք։ Բ. բժիշկ բառին բուն պարզ. «փիզէշք»ը, բուն բառին համազօր «պիւն»ը, կաճ կարին համազօր «քէնկէր»ը, կաղամբին «քէլէմ»ը եւայլն։ Մեր հետաքրքրութեան մէջ յատուկ անուններու ալ հանդիպեցանք. ասոնք ալ անշուշտ օսմ. դպրութեան և գրականութեան մէջ կիրարկուած ըլլալուն համար միայն դրուած են։ Վաղեմի իմաստասէրներու (Պղատոն, Արիստոտէլ) անուններէն զատ պերճաշուք անուններու համապատասխաններն ալ ունինք։ Հարկ է խոստովանիլ թէ սոյն ընտիր բառարանին մէջ զարգացած ուսանողը հայերէնէ օսմաներէն գրական և իմաստասիրական կտորներու ճշգրիտ թարգմանութեան մը համար բառական ամէն առաջ պիտի կրնայ գտնել։ Այս կարգի փիլիսոփայական և գրագիտական բառերու երանգները գեղագիտօրէն կը կիտուածեն այս բառարանը։ Բառարանը գոցելէ առաջ մէկ երկու բայեր ալ նայիլ ուզեցինք ու բացինք, սօթել բայը, բուն դիմաց սըվամագ կամ սըղամագ, թէծմիրի սախ էթ'', թէծմիրի սագ էթ'' համապատասխանները տեսանք, ու բացինք զօտեպինդը՝ զօտեւորիլը գտնելու համար. արդիւնքը մեզ յուսախաբ չըրաւ, «Թէչմիրի սագը ղայիմէ էթ''» գրուած էր։ Գալով «գրել»ին, զոր նոյնպէս նայեցանք, ասոր դիմաց համազօրներէն զատ չէին զանց առնուած «խամէրան օլ''»ը, «խամէրանը հիմմէթ օլ''»ը, և ո՛չ ալ ոտանաւորի համար կիրարկուած «քէչիլլէտէ սիլքիլէալ էթ''» ձեւերը։ Իբր անկողմնակալ պաշտօնակից մեր երկու խօսքը լրացնելու համար ըսենք թէ՝ մեր մէջ այս տեսակ կարեւոր աշխատասիրութիւններ քիչ անգամ երեւան կրնան գալ։ Հետեւաբար, այս երկարաշունչ գործին շուրջը մենք իբր համեստ դիտող մը կը փութանք հրապարակաւ յայտնել թէ՝ Ջէքի էֆ. սոյն աշխատասիրութեան մէջ մեծապէս յաջողած է և նմանը չտեսնուած երկասիրութիւն մը յաջողած է հրապարակ հանել, ամէն տեսակ շնորհաւորութեան արժանի։ Սոյն բառարանը իր տեսակին մէջ թէ՛ լաւագոյնն է և թէ բառաշատը։ Ահա՛ խոնարհ կարծիքս սոյն նոր բառարանին մասին, որուն կը միացնեմ պաշտօնակցի և բարեկամի սիրաջերմ շնորհաւորութիւններս հաւատքը։ Կ'արժէ որ ամէն ուսուցիչ և ուսանող մէյմէկ օրինակ ունենայ այս եզական բառարանէն»։

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԳՈՆԻԱՅԻ ՇՐՋԱԿԱՅՔԸ

ԶԲՕՍԱԿԱՆ ՊՏՈՅՏ ՄԸ

Գոնիայէն 15 ժամ դէպ ի հարաւային արեւելք ու Գարամանի հիւսիսային արեւելեան կողմը, բազմաթիւ գագաթներով լայնածաւալ լեռ մըն է Գարա Տաղ, հանրածանօթ Պին Պիր Քիլիսէ կոչուած հնութեանց մնացորդներով, որոնք լերան այլ և այլ մասերուն մէջ տարածուած կը մնան ու ջերմապէս կը հետաքրքրեն հնագիտական աշխարհը։ Անցեալ տարի ամրան, Անգլիոյ անուանի [illegible] մէկէն օրիորդ մը, Միս Պէլ, Աբերտինի համալսարանին հնախօսական փրոֆեսորներէն Սըր Ուիլեամ Ռեմզիի հետ միասին, եկաւ ամիս մը վրան մը տակ բնակեցաւ հոն, կարգ մը պեղումներ ալ կատարել տալով կայս. արտօնութեամբ։ Ճէնանեան վարժարանի համակրելի Տնօրէն Բրոֆ. Հայկազեանի ձեռնտուութեամբ՝ հետաքրքրութիւնը ունեցանք Զատկին երրորդ օրը զբօսական պտոյտ մը ընելու մինչեւ հոն։ Պրն. Ճէնանեան ու Տօքթ. Ժամկոչեան ամբողջացուցին քառեակը։ Նախորդ օրը մարդ մը ղրկած էինք Մանրասունի կայարանը, հոն ձիեր պատրաստել տալու ու շոգեկառքէն իջնելնուս պէս՝ ճամբայ ելլելու համար, որպէսզի դիւրաւ կարելի ըլլայ վերադառնալ։ Ուղղակի ու զբօսական պտոյտներու մէջ օդը հաստատ պայմանագիր մը ունի ինծի անհամ կատակներ ընելու. սակայն կը սպասէի որ երեք միւս ընկերներուս մեծամասնութեան համար գէթ այս անգամ զիջի գիս [illegible]։ Ինչ սխալ։ Երկու ժամուան շոգեկառքի ճամբորդութեան պահուն, զանազան փոփոխութիւններէ անցնելէ յետոյ, հազիւ թէ ձիերու վրայ նստած՝ բարակ անձրեւ մը ծայր կուտայ։ Երեք ժամուան ճամբայ մը կայ մեր առջեւ. սակայն տատամսելու իրաւունքը անգամ չունինք. մինչեւ հոս եկած ենք, ա՛լ պիտի երթանք. պիտի մագլցինք մինչեւ խորհրդաւոր գագաթը Գարա Տաղին՝ որ հիմա խոնաւ ու թանձր ամպի մը մէջ կորսուած է հեռուէն։ Կէս ժամու չափ ցեխոտ դաշտին մէջէն, կանանչցած արտերու քովէն կ'երթանք. կաւային հողը տեսակ մը խէժի պէս կը փակչի ձիերուն ոտքին ու ճիգով մը կը քալեն խեղճ կենդանիները։ Գիւղէն անդին սակայն կը սկսինք յամրաբար վեր ելլել. գետինը աւազուտ է ալ ու ցեխի հետք չի մնար։ Ցամաք լաւատեսներ եղած ենք ամէնքս ալ։

—Օդը պիտի բացուի, անպատճառ պիտի բացուի. տեսէ՛ք ամպերը վեր կ'ելլեն։ Պիտի բացուի՛, կը բացուի։

—Բացուեցաւ, կ'ըսէ նոյն իսկ մէկը լաւատեսութիւնը մղելով իր ծայրայեղութեան։ Ասիկա չարգիլեր սակայն որ կամաց կամաց թրջէ մեզ գորնան բարակ անձրեւը։ Մեր ուղեցոյցը, տեղացի կառապան մը՝ որուն ձիերը վարձած ենք, ձորակի մը կողէն կը դառնայ ու նեղ արահետի մը կը սկսի հետեւիլ։ Խմբակը կը հետեւի անոր, հաւասար միջոցներով իրարու ետեւէ, ուղտերու պզտիկ կարաւանի մը պատրանքը տալով անոր հեռուէն ու անոր պէս ալ յամրընթաց։

Տեսարանը, շուրջերնիս միշտ փափախական է, երբեմն բարձունքի մը նայուածքով կ'իջնենք լոյն ու կանանչ դաշտերուն վրայ և երբեմն ալ ձորերուն խորն ենք, ամէն կողմէ լերկ ու քարոտ գագաթներով շրջապատուած։ Կ'ելլենք, միշտ կ'ելլենք. ու եթէ երբեմն հազուադէպօրէն վար իջնենք, դիմացի աւելի բարձր մէկ կողէն մագլցելու համար է նորէն, առկախ կամուրջի մը չգոյութենէն։ Բուսականութիւնը ճոխ չէ ճամբուն վրայ. իբր ծառ, պզտիկ թուփեր միայն, հասարակ խոտեր ու տեղ տեղ քիչ մը այգի։ Քանի՛ կողերը կը դառնանք՝ նոր գագաթներ կ'ելլեն մէջտեղ ու ամէն անգամուն կը յուսանք թէ մեր երթալիքն է ան։ Սակայն առաջնորդը, առանց ետին դառնալու, կը շարունակէ իր անփոյթ գնացքը, որ ջղային անհամբերութեան մը կը մատնէ ալ մեզ։ Լաւատեսութիւնը՝ անձրեւին դէմ որ միշտ կը տեղայ, լաւատեսութիւնը ճամբուն դէմ որ միշտ կ'երկարի, կը յամառինք պահել։

—Ժամէ մը կը հասնինք։

—Ահ, անշուշտ ժամ մը չի տեւեր։

Ժամերը կ'անցնին ու մարդուկը իր կարմիր պզտիկ ձիուն վրայ առանց թամբի նստած, դեռ կը քալէ։ Հեռուէն, բարձր գագաթի մը ծայրը, անդունդին վրայ ծռած, գլխտորելու պատրաստ երկու կոնաձեւ սիւներ կ'երեւան։ Տօքթէօրը, լաւատեսութեան ընդհանուր մարմաջէն չզերծ մը ըլլալու համար, խիստ յառաջեւս կէտակ մը ըրած ըլլալ կը կարծէ,

—Մեր երթալիք տեղը հոս է, ըսելով։

Ու այս անգամ մարդուկը հաստատական նշան մը կ'ընէ գլխովը, զարմացնելով մեզ ամէնքս. որովհետեւ այնպէս կը թուէր թէ մինչեւ իրիկուան հազիւ կարելի է հոն հասնիլ։ Քանի մը պզտիկ ձորակներէ եւ լեռը պատող մշուշին մէջէն որոշ ձեւ մը կ'առնեն այդ կոնաձեւ սիւները. մէջտեղը փլած չէնքի մը երկու պատերն են անոնք։ Կէս ժամէն հոն ենք, ցից վերելքէ մը ետքը, որու միջոցին չեմ դադրած զարմանալէ այդ հին մարդիկներուն խելքին՝ որոնք մարմաջ մը ունէին այսպիսի անմատչելի դժուարամատչելի բարձրութիւններու գագը ելլել բնակելու։ Ե րեւակայեցէ՛ք սակայն անակնկալը երբ վերը 8 տունէ բաղկացած պզտիկ գիւղակ մը կը գտնենք ու քարոտ տափարակի վրայ վարի ձորակէն ջուր բերելու գացող կիներ կը պատահին մեզի։ Հարկ չի մնար մեր այցելութեան նպատակը բացատրելու. մեր հոն ելլելը զայն կը բացատրէ արդէն. ու ալեխառն մօրուքով հսկայ գիւղացի մը ինքնաբերաբար կը ներկայանայ, յայտնելով թէ ի վիճակի է անգլիացի աղջկան բոլոր խուզարկած տեղերը ցոյց տալու մեզի։ Ստամոքսները սակայն կը պահանջեն որ հնախուզական հետաքրքրութիւնէն առաջ զիրենք գոհացնենք։ Մեր հիւրընկալին իր սենեակը պատուելու խիստ մարդավար հրաւէրը մերժելով, իր վերջին կաթիլները թափթփող անձրեւին ներքեւ, առուին իսկ եզերքը տեղացած կէս մաշ ձիւնին վրայ հին պարսպի մը ետին կը նստինք ճաշելու համար փառաւոր ախորժակով մը։ Ձիւնին հետ միասին անձրեւն ալ լմնցած է։ Մեր յամառ լաւատեսութեան արժանի վայելքը կարծես, ինչ որ մեզ կ'ազատէ ձիերու վրայ փռուած ծանր անթափանցիկ վերարկուները հետ կրելու անհաճոյ հարկէն։

Բրոֆ. Հայկազեան, որ կը կարծէր թէ հնութիւններ պիտի տեսնենք, ու մեզի կատարեալ fotograf մը տուած էր կառախումբին մէջ այդ հին ժողովուրդին վրայ. քիչ մը յուսախաբ կ'ըլլայ կամարներ տեսնելով ամէն կողմ (քանի որ Հռոմայեցիներէն առաջ կամարը գոյութիւն չունէր եղեր) ու ի վերջոյ համոզուելով թէ 3րդ ու 4րդ դարէ մնացած յունական քաղաքի մը ու եկեղեցիներու մնացորդներն են ատոնք։ Կանոնաւորաբար շրջանը ընել կը սկսինք աւերակներուն։ Առ հասարակ, տուներուն հիմերը միայն մնացած են, բացի քանի մը բացառութիւններէ, նկատելով անշուշտ որ անհատական չէնքեր հասարակաց չէնքերու մեծութիւնն ու ամրութիւնը չեն ունենար։ Զեւերին պահող գլխաւոր պատերը, սիւները և կամարները անեղծ մնացած չէնքերն են 5—6 ընդարձակ սրահներու բաժնուած երկյարկ Բէդրամէօքուրի նման բան մը, քաղաքին կեդրոնը և աւանի չափ մեծ ու պզտիկ եկեղեցիներ ու մատուռներ։ Ասոնց խորանին տեղերը ու սիւներն անգամ որոշ է, մինչդեռ ուրիշներ ժամանակին ընթացքին մէջ հետզհետէ ընկճուած անորոշ զանգուածներու ձեւերը առած են։ Տուներէն, առ հասարակ, մէկ մէթր և աւելի լայնութիւնով պատերու հիմեր միայն մնացած են. սակայն կրնայ գաղափար մը տալ անոնց մեծութեան վրայ և մերիններուն հետ բաղդատելով պարզապէս մանրանկար կրնայ նկատուիլ բնակարաններու ընդարձակութիւնը։ Միայն մէկ տուն մը, երկյարկ, ուրիշներէ աւելի ընդարձակ, աւելի օդաւէտ, պատուհաններով ու ճաշակով շինուած, ցոյց կուտայ թէ անիկա հարուստ անձնաւորութեան մը վերաբերած ըլլալու է։ Ասոր ալ կողմը խորանը հսկայ ժայռի մը վրայ ձեւուած մատուռ մը և անոր խորանին ձախ կողմը ժայռի մէջ փորուած գերեզման մը կայ։ Գերեզմաններ կան մասնաւորապէս փորուած ցից անմատչելի ժայռերու ամէնէն բարձր գագաթներուն վրայ, ժայռէն իսկ փորուած, դիակ մը սղմելու չափ տեղ ու անկէ վար կը տեսնես անպատճառ ժամանակի ընթացքին մէջ եկած քարէ միակտուր, մեծադանդղուած վիթխարի կափարիչ մը, ճակատը պզտիկ խաչ մը շինուած ու վրան քամակաձեւ (crane d'âne). անանկ անոգին կափարիչներ՝ զօրս այդ վերի ցից՝ անցեր հանել դեռ այսօրուան կատարելագործեալ գործիքներուն և մեքենաներուն համար իսկ դիւրին գործ մը չէ ինքնին։ Հասարակաց գերեզմաններէն զատ, մասնաւորապէս բարձրադիր ժայռերու վրայ փորուած այդ գերեզմանները փոքրաթիւ չեն. ամէն ցցուող ժայռի վրայ կը գտնես հատ մը՝ երբեմն զոյգ։ Ու դեռ ուրիշներ ալ ըլլալու են անշուշտ որոնց կափարիչը ինկած չէ։ Տուները բազմաթիւ են, հաւանօրէն հազարի մօտ՝ գագաթին շրջանակին վրայ տարածուած։ Բրոֆ. Հայկազեան մեզի կը մատնանշէ շրջանակաձեւ հիմերու մնացորդ մը՝ առաջնական բարձրադիր ժայռի մը ճիշդ առջեւը։

— Ինչ որ, հաւանականօրէն, կ'ըսէ, այդ ժամանակի քաղաքներէն անբաժան ամփիթատրոնը ըլլալու է։

Հոս մանաւանդ կը զգամ տարբերութիւնը գիտական հմտութեան դէտ աչքերուն՝ որոնք փլած քարերու կոյտի մը ետեւ 1500 տարի առաջուան ամփիթատրոնը կը փնտռեն ու կը գտնեն՝ մինչդեռ մենք ամէնէն աւելի հաստատ ու տակաւին մնացած չէնքերուն կը նայինք աւելի։ Միս Պէլին պեղած մասերը կը նայինք բոլոր. յայտնի է թէ ամբողջ քաղաքին ու գլխաւոր չէնքերուն յատակագիծը պատրաստելու աշխատած է ան, իր յարգելի օգնականին հետ՝ որովհետեւ քանի մը գերեզմաններէ դուրս միայն հիմերու շուրջը փորել տուած են։ Մեր առաջնորդը հրաշալի բաներ կը պատմէ Միսին համար — այն ժողովրդական միամտութիւնով որ ամէն բանի տալու [illegible], բայց ամէն բան կը չափազանցէ, ամէն

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 58 —

ՊՕԼ ՄԱՐԿՐԻԹ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿԻՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

ԺԶ.

ԻՐԱՐ ԿԸ ԳՏՆԵՆ

Ի՛նչ դժբախտութիւններու և տառապանքներու վրայ կ'ուզէր խօսիլ։ Ժանն յուզումով և մտահոգութեամբ յիշեց գիշերային տեսարանը։ Ծերունին լրագիրներով վերադարձաւ։ Ժանն անյագօրէն ձեռք առաւ զանոնք։ Սիրտը սկսաւ տրոփել ուժգնօրէն։ Սենեակը քաշուեցաւ՝ աչքէ անցընելու համար թերթերը, վախնալով որ իր վրդովումը մատնէ զինքը։ Առաջին լրագրին մէջ բան մը չկար։ Երկրորդին մէջ ալ՝ այնպէս։ Երրորդը նմանապէս ոչինչ կը պարունակէր աղջկան անհետացման մասին։ Վհատած, անյոյս կերպով կը բանար Վի Բիւպլիքը, երբ առաջին էջին մէջտեղը, խոշոր խորագիրները աչքին զարկին. Տարօրինակ գաղտնիք. Երկու տղաք կորսուած։ Ժանն աչքերը չլացան. այնքան բուռն յուզում կը զգար որ թերթը կը դողար ձեռքին մէջ։ Մալաքօֆ ծառուղի, Պ. Միթթր բառերը խոկոյն աչքին զարկին։ Այդ բառերը աշխարհիս ամէնէն գեղեցիկ բառերը կը թուէին իրեն։ Ժաք հոն կը գտնուէր, տղաբարիկ անձերու քով։ Իրեն պիտի վերադարձնէին։ Ժանն հատկտեալ բառերով ստնտուին կը պատմէր թէ արկածի, սխալի արդիւնք էր եղածը։ Ակներեւ էր սխալ մը ըլլալը։ Պիտի կրնային Ժաքի երեսը տեսնել նորէն։ Ստնտուն սկսաւ լալ ու խնդալ, այդ լալը տեսնելուն պէս։ Ժանն անհամբերութեամբ գլուխը անցուց գլխարկը և Տիկին Պէրթին կանչելով բսաւ.

— Վե՛ր երեւան չելլա՛լ դեռ. պէտք է որ անմիջական կերպով մեկնիմ։

— Գոհացնող երեւոյթ մը ունիք։

— Այո՛։

Բայց Ժանն, խոհեմութեան համար, Տիկին Պէրթին չյայտնեց իր մեկնումին պատճառը, թէեւ համակրած ըլլար անոր։ Ուստի հարցուց.

— Օ՛հ, տիկին, օրիորդ Նէօրօֆի տանը կը գտնուիք. չեմ կրնար բան մը ընդունիլ։

Ի զուր Ժանն թախանձեց. Տիկին Պէրթի աշխարհիկ կնոջ մը վայելչութեամբ հիւրերը առաջնորդեց մինչեւ սանդուխին ստորոտը, և մթին նրբանցքէն՝ գինետան առջեւ։

— Մնա՛ք բարով, տիկին։ Շնորհակալ եմ ձեր ասպնջականութեան համար։

— Եթէ երբեք Օր. Նէօրօֆ ձեր մեկնումէն յետոյ գայ, մտահոգ չպիտի ըլլայ մի՞թէ։

— Ըսէ՛ք թէ իր բնակարանը պիտի հանդիպիմ, և ամէն պարագայի մէջ, կրնայ իմ տանս գտնել զիս։

— Շա՛տ լաւ, կ'ըսեմ. ցտեսութիւն, տիկի՛ն. երջանիկ եղէ՛ք։

Ժանն Տանոբէ իր ետեւէն կը քաշէր կը տանէր շնչասպառ ստնտուն։ Վէնսէն փողոցէն անցնելով Թրօքատէրօ հասան... Խեղճ Օ...օր, սիրելի բարեկամուհին, ո՛րքան դժբախտ էր արդեօք։ Մտքէն կ'անցնէ՞ր իր երջանկութիւնը։ Տղեկութիւն ունէ՞ր միթէ։ Կարդացած էր Վի Բիւպլիքը։ Ի՛նչ փրկութիւն մանկամարդ կնոջ համար, երբ իմանար թէ Ժաք ողջ առողջ կը գտնուէր։ Ու մտքին առջեւ կը բերէր թէ հէգ կինը ուրախութեան արցունքներ պիտի թափէր. Ժանն երկիւղալից արբշռութիւն մը կը զգար որքան ատեն որ փոքրիկը տեսած չէր... Այլեւ նոյն իսկ չէր լսեր Լուիզի ձայնը, որ գոհունակ դէմքով մը կ'ըսէր, արդէն քալելնուն համար արիւն քրտինք մտած։

— Այդ մարդիկը թո՛ղ չըսեն թէ իրենց փոքրիկը լաւ չէ նայուած։ Տիկին, հարկաւ անոնց պիտի պատմէք թէ ո՛րքան լաւ ծիծ կերած է... Միայն թէ իմ «փոքրիկ իշխանս» դժբախտ եղած չըլլայ։

— Այնպէս է. երանի՛ թէ այդ փոքրիկին գլխուն բան մը եկած չըլլայ։

Տաքն ու պաղը շատ կ'ազդեն. հապա դէ՛ն կաթը և փոխանցիկ հիւանդութիւն մը... Բայց ո՛չ, Պ. Միթթրի մինակ վիճակը, որ ծանօթ էր արդէն, կ'ապահովցնէր զիրենք։ Ժաք ողջ առողջ պիտի գտնուէր։ Ժանն կը փութացնէր քայլերը. կարծես թէ ոտքին ուժգին տրոփումը առաջ կը մղէր զինքը։

Ընդհանրապէս՝ Միթթր ընտանիքին մէջ անձկութիւն կը տիրէր։ Պ. Միթթր ալ կարդացած էր Վի Բիւպլիքը։ Ուսերու ցնցումով ընդունած էր թերթին սա նախատական ենթադրութիւնը թէ լքուած որբուհիի մը վրէժխնդրութեան արդիւնքն է եղածը. այդպիսի ենթադրութիւն մը ուրիշ պարագաներու մէջ պիտի ընդվզեցնէր զինքը... Ի՛նչ անմիտ խօսք. ինք որբուհի՞ ունէ՞ր միթէ։ Պ. Միթթր մէկ բանի միայն կարեւորութիւն տուած էր, թերթը կարդալէ յետոյ. [illegible] կը զգուշացնէր Տիկին Տ...ի մեկնումը, որ իր հետ կը տանէր փոքրիկ Մատլէնը։ Ո՛վ էր այդ Տիկինը։ Ո՞ւր կը պահուըտէր տղաց այդ գողը։ Ինչո՞ւ համար խոյս տուած էր։

Պ. Միթթր կ'ուզէր անոր ետեւէն վազել, օձիքէն բռնել և աղջիկը ձեռքէն առնել։ Այն ատեն պիտի տեսնէին թէ ի՛նչ պիտի ընէր։ Ոստիկանական պաշտօնատան և Թաղին քօմիսէրին հետ հաղորդակցելու պիտի մտնէր հեռաձայնով. ո՛չ, հոն պիտի փութար, իրաւ պիտի անցընէր արդարութեան պաշտօնեաները, և ոստիկաններն ու ոստիկան-զինուորները ահռագործ կնոջ ետեւէն պիտի ղրկէր։

—Խեղճ զաւակս, քաջութիւն ունեցի՛ր։ Այդ վիճակներուն մէ՛ջ մտնէր ինքզինքը, ըսաւ մեծ թիկնոթոռի մը խորը հանգչած կին մը, որ խոշոր գաւաթ մը թաց արդանակ կը խմէր։

Այդ կինը, ալեխառն մազերով ու սեւազգեստ, [illegible] էր, գորշ կանաչ աչքերով, ուժեղ և դեղ ձայնով։ Պ. Միթթրի մայրն էր ան։ Ջուկին կողմէ գիշերանոց կանչուած Պաթրիսօլէն, Տիկին Միթթր իր հարսին նկատմամբ ցոյց տուած էր խստամբեր անձնուրացութիւն մը, ինչպէս իր բոլոր գործերուն մէջ։ Բժիշկին պատուէրներուն տեղեկանալէ յետոյ՝ դիտած էր որ պատուէին՝ Մարթ ի՛նչպէս կը դարմանէր իր որդւոյն։ Յետոյ յայտարարած էր որ բժիշկին պատուէրներուն վրայ վստահութիւն չունէր և թէ Մարթ լաւ կ'ընէր, եթէ այնքան աղմկալից ու ձախաւեր եռանդ մը ցոյց չտար։ Յետոյ, [illegible] տեղեկացուցած էր թէ պարագան կը համարէր դիւրը անցընել իր հարսին քով։ Տիկին Միթթր իր անհատական կեանքին մէջ կը մարմնացնէր պարտականութիւնը, բայց իր ամէնէն չոր ու նուազ շնորհալից ձեւին տակ, փշալից գաւազանի մը նման։

Պ. Միթթր, խելայեղութեան մատնուած, չէր կրցած սա գաղափարին հանդուրժել թէ կինը պիտի մեռնէր։ Ինքզինքն եղած էր ան, երբ մօտակայ տանը բնակող բժիշկ մը առաջին քունէն արթնցուցած ու բերած էին, աչքերը տակաւին ուռած։ Որքա՜ն ցաւագին տպաւորութիւն մը ըրած էին բժիշկին հարցափորձը և քննութիւնը։ Խոշոր գանկով ծերուկ մըն էր բժիշկը և ձեռքերը [illegible] ունենալնուն կը նմանէին։ Պ. Միթթր ի՛նչ մեծ սփոփանք զգացած էր, երբ բժիշկը յայտարարած էր, կարգ մը տեղեկութիւններ առնելէ ու առաջին դարմաններուն արդիւնքը հասկնալէ յետոյ։

—Աղէկ որ ձեր տիկինը շատ լաւատոնմ կազմ կուլ տուեր է։ Եթէ մէկ երրորդ նուազ առնէր, թունաւորուած պիտի ըլլար։ Կը յուսամ թէ վախերնիս մեզի պիտի մնայ։

Դռնապանը, ճամբան, Տիկին Միթթրի ընկերացած պահուն, պատմած էր փոքրիկ Մատլէնի անհետացումը, և Ժերմէնի յուսահատական տարբերն ալ վերադարձած էր այդ անհետացումին։

(Շարունակելի)

քանի հաւ անօղվարը, հրաշալին, գերմարդկայինը կ'ուզէ փնտռել անպատճառ։

— Քարտէսը ունէր ան ձեռքը, կ'ըսէ, ամէն բան ցոյց տուաւ քարտէսը. հոն նայելուն պէս գիտէր թէ ի՛նչ կայ հողին տակ. սովորական տեղ մը ցոյց կուտար մատովը. «Փորեցէ՛ք հոս» կ'ըսէր. կը փորէինք և անպատճառ մեծալի ոսկորներ պիտի ելլէին անկէ։ Ինչպէս գիտէր։ Այնքան աղաչեցի որ ինծի թանկագին առարկաններու պահուած տեղ մը մատնանշէ. չըրա՛ւ. անշուշտ գիտէր, ձեռքը քարտէս ունէր, գիտէր, բայց ցոյց չը տուաւ չար աղջիկը — ո՛հ, ո՛վ կ'ըսէ թէ աղջիկ մըն է ան։

Միշտ այդպէս եղած է ժողովուրդը, դարերէ ի վեր, չափազանցող իր կարծիքներուն, իր հաւատքին, իր սիրոյն, իր ատելութեան, իր մոլութիւններուն մէջ։ Պարզ ու հասարակ դէպքի մը ետին անպատճառ առասպելային հրաշալիքի մը գոյութիւնը տեսնելու պէտք ունի ան, այդ միամիտ ազան։ Համայնապատկերը շքեղ է, երկու քովերնիս գառաղ ու ամենի գագաթներ ու վարը գեղածիծաղ կանանչը դաշտին, որ նայուածքդ կ'առնէ կը տանի իրեն հետ, մինչեւ հեռաւոր հորիզոնները, մինչեւ մշուշներուն գոգը։ Սիրուն պզտիկ բլրակներ ու տեղ տեղ լճակներ կը պէսպիսեն անոր միօրինակութիւնը։ Ճերմակ կայարանները, շատ հեռուէն զուարթ կէտադրութիւնները կը թուին ըլլալ, շարադրուած այդ ծիծաղկոտ ամբողջին։ Երեւակայութիւնս անցեալէն ետքը ապագային կը սեւեռի ու կը խորհիմ թէ դարեր ու դարեր ետքը ապրող սերունդին համար ո՞վ գիտէ ո՛րքան պարզ, որքա՛ն նախնական պիտի թուին մեր հիմակուան քաղաքակրթութեան բոլոր արդիւնքները։ Եւ երբ հնախոյզներ կանգ առնեն մեր դատարկ գերեզմաններուն առջեւ, որքան տարօրինակ պիտի գտնեն մարդկութեան մտածելու ու ապրելու կերպերը, ինչպէս մենք կ'ընենք հիմա։ Եւ քո՛ւ թէ միտքս, որ այս ամէնը կը խորհի, անցեալը կը խուզարկէ ու ապագային քօղը կը պատռէ, անիկա ալ օր մը պիտի դադրի խորհելէ, ինչպէս այն բիւրաւորները՝ որոնցմէ սա մեր կոխկրտած փլատակները միայն կան կան. զուն. ահա մեծ կնճիռը, հարցական վիթխարի նշանը։ Այդ մշտնջենական կնճիռէն աւելի սակայն, սովորական կեանքի տօրեայ ու հասարակ ճգնիմութիւններն են որ կը գրաւեն մարդկութիւնը։ Անոր համար է որ այնքան փարած է ան կեանքին։

Գիւղացին կը հարցափորձեմ քիչ մը։ Կը զարմանամ թէ քանի մը տասնեակ հոգիներ չե՞ն ձանձրանար հոն ու ձմեռները ի՛նչ կ'ընեն փակուած։

— Ի՛նչ կայ ձանձրանալու, կ'ըսէ, ձմեռը շատ ձիւն կուգայ, բայց ձեր կարծածին չափ ցուրտ չըլլար. չենք մսիր. պատերը ամուր շիներ են հինները և մենք անոնց մէջ կը բնակինք, միայն տանիքները շտկելով ու քանի մը պզտիկ նորոգութիւններով. կենդանիները փոխարէն կը տաքցնեն մեր սենեակները՝ զորս անոնց հետ կը բաժնենք։

Այս գագաթը խիստ ցանցառօրէն պզտիկ թուփեր կան։ Ոտքերնին բոպիկ կիներ միւս բարձր գագաթներու անտառներէն փայտեր շալկած կուգան, բեռան ներքեւ կքած, վրանին գլուխնին պատառուն, մինչ մարդիկը ծուլօրէն նստած մեր պայուններով կը հետաքրքրուին։ Վայրէջքին մէկ մասը ոտքով կ'ընենք, ձիերնիս առուէն քաշելով։ Յետոյ ճամբուն ամէն մէկ զիկզակին՝ հիմա անծանօթին հմայքէն զրկուած, բայց մեզի հետ տեւակ մը մտերմութիւն հաստատած այդ գագաթը կը հեռանայ, կը փախչի մեզմէ։ Եւ վերջալոյսին, դաշտին մէջէն սուրացող կառախումբին մէկ պատուհանէն, հեռուէն մեր հրաժեշտի ողջոյնը կը ղրկենք անոր, անթել հեռագիրով մը՝... որ Մարքոնիինը չէ։

ՓԱՅԼԱԿ

ԱՌՏՆԻՆ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ծնողք հոգածու գտնուելու են որ տղաք ամէն անգամ ճաշէն առաջ լուան իրենց ձեռքերը։ Ճաշէն յետոյ լուացումը մաքրութեան պահանջումն է. իսկ ճաշէ առաջ լուացումը՝ առողջապահական։

Հրատարակուեցաւ
ԻՐ ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ ԵԶԱԿԱՆ
ՀԱՅ.-ՕՍՄԱՆԵՐԷՆ ՄԵԾ ԲԱՌԱՐԱՆԸ
Պաշտօնական, գիտական և այլ կարեւոր բառերու ֆրանսերէնով և բազմաթիւ օրինակներով ճոխացած իբր 50,000 բառ, ոճ, ասութիւն։
Երկասիրութիւն
ՊԵՏՐՈՍ ԷՖ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ
Օգնական Պետական Խորհրդոյ
և Տնօրէն Պէրպէրեան Վարժարանի

Սոյն երկասիրութեան վրայ երկար գրել աւելորդ է. միայն սա չափը ըսենք որ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօրմէն և Գեր. Եղիշէ եպիսկ. Դուրեանէ զատ, թուրք և հայ ամէնէն նշանաւոր գրագէտ-լեզուաբաններէ գնահատականներ կան այս խղճամիտ և յոգնավաստակ երկասիրութեան սկիզբը։ Ի մէջ այլոց թուրք նշանաւորագոյն գրագէտ-բանաստեղծ Էքրէմ պէյ, Րէշատ պէյ, Ահմէտ Րասիմ պէյ, հայագէտ Սիւլէյման պէյ, Պատրիարքարանի թուրք. Դիւանապետ Թրքագէտ Կարապետ էֆ. Խաչատուրեան և արեւելագէտ Ստեփան էֆ. Կուրտիկեան թուրքերէն գնահատականներ ունին։ Հայերէն գնահատականներ ունին Դուրգէն, Զօհրապ, Շլքէնճեան, Պօղոս Քէրէստէճեան, Ուղուրլեան, Հրանդ Ասատուր, Փանոսեան, Թէոդիկ, Գազանճեանի պէս բանաստեղծներ և գրագէտներ։

Սոյն երկասիրութիւնը ունի 900ի մօտ հոծ էջեր, 8 բունթօ գրով շարուած. ձօնուած է Ուսուցչապետ Ռ. Ց. Պէրպէրեանի. կը պարունակէ հեղինակին մեծադիր լուսանկարը։

Թուղթ ընտիր, տպագրութիւն ընտիր (Տէր-Ներսէսեան և Պէրպէրեան), կազմ փառաւոր (Մատթէոսեան)։ Կը վաճառուի կանխիկ 35 զրուշի։ Միակ կեդրոնատեղին է Պոլէնց գրատուն։ Գաւառներու համար թղթատարի ծախքով 40 զրուշ։
20—9

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուսիոյ երկրին պաշտպանութեան յանձնաժողովին տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ պատերազմական նախարարը 1908ի համար կը պահանջէ որ նոր զինուորներուն թիւը 464,439 ըլլայ՝ այսինքն 6,382 աւելի 1907էն։ Նաւային զօրքերու թիւը պիտի ըլլայ 11,520՝ այսինքն նոր գրուած զինուորներուն հարիւրին յիսունը գործօն վիճակի մէջ պիտի գտնուին։ Խաղաղութեան ատեն ցամաքային բանակը 1,217,000 զօրքերէ պիտի բաղկանայ՝ սահմանագլուխի պահակազօրքերէն զատ՝ 58,000 հոգի։ Տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ այդ առաջարկութիւնները պէտք է ընդունուին մինչեւ մայիս 14. հակառակ պարագային անցեալ տարուան թիւը պիտի շարունակէ։ Զինուորական ծառայութեան պայմանաժամին զեղչուիլը, ռուսսու-ճաբոնական պատերազմէն ի վեր, անհրաժեշտ ընծայած է նոր զինուորներու թիւին յաւելումը։ Տեղեկագիրը կ'ըսէ.

«Ռուսիա պէտք է որ բազմաթիւ բանակ մը ունենայ ամէն տեսակ պատահականութեանց հանդէպ և թէ Ռուսիոյ ունեցած զինուորական բոլոր միջոցները գիտական կատարելագործութիւններով օժտուելու են։ Յանձնաժողովը քիչ մը չափազանց կը գտնէ զինուորական վարչութեանց առաջարկած թիւը նոր զինուորներուն համար. ուստի կ'առաջարկէ, իր ըրած հաշիւներուն համաձայն, 456,533ի զեղչել այդ թիւը։ Յանձնաժողովը նաեւ կը պնդէ սա իրողութեան վրայ թէ, խաղաղութեան ատեն զինուորներու թիւը զեղչուելուն հակառակ, պատերազմի ատեն կարելի ըլլալու է խիստ բազմաթիւ զինուորներ ունենալ»։

Յանձնաժողովը կը պնդէ նաեւ սա կէտին վրայ թէ Ռուսիոյ կայսրութեան մէջ գտնուող բոլոր ազգութիւնները անձամբ կատարեն զինուորական ծառայութիւնը։ Ինչպէս յայտնի է, Ֆինլանտացիները և ուրիշ ցեղեր մինչեւ հիմա այդ ծառայութեան փոխարէն տուրք մը կը վճարեն. Նաեւ առաջարկուած էր որ Հրեաները զերծ ըլլան զինուորական ծառայութենէն, որպէս զի քաղաքային ու քաղաքական հաւասար իրաւունք չվայելեն, բայց այդ առաջարկութիւնը մերժուեցաւ։ Միւս ազգերը 1874էն՝ այսինքն զինուորական պարտաւորիչ ծառայութեան դրութիւնը հաստատուելէն ի վեր, զինուորական ծառայութեան ենթարկուած են։ Պատերազմական նախարար Ռէտիկէր զօրավարը յայտարարեց թէ յանձնաժողովին հաշիւները մեծ խնամով և ճշդութեամբ պատրաստուած են, սակայն իր կարծիքովը շատ լաւատես են։ Պատերազմի ատեն զինուորական մեծ զօրութիւն մը ցոյց տալու մասին նախարարը յայտարարեց թէ այդ նպատակով հարկ եղած դիմումները եղած են արդէն, սակայն ուրիշ [illegible] պատկանողները զինուորական ծառայութեան կոչելով Ռուսիոյ զօրութիւնը, իբրեւ պատերազմիկ տէրութիւն, պէտք է տկարանայ փոխանակ աւելնալու։ Ռէտիկէր զօրավարը յարեց թէ այսու հանդերձ նախարարութիւնը նկատողութեան պիտի առնէ յանձնաժողովին առաջարկած խնդիրները։

— Լրագիրները կ'ըսեն թէ խոր տպաւորութիւն մը գործած է այն յայտարարութիւնը թէ Անգլիա ու Հունգարիա բազմաթիւ հրեայ զօրավարներ ունին և թէ Իտալիոյ պատերազմական նախարարը հրեայ է։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Պերլինէն Թանբ Թղթակիցը սա հեռագիրը ուղղած է.— Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ առեւտրական յարաբերութիւնները նպաստաւորելու պաշտօն ունեցող գերման յանձնաժողովը, որ Բարիզի մէջ իր նմանը ունի, ծրագրած է պահանջել անգլօ-ֆրանսական ցուցահանդէսին մասնակցող Ֆրանսացիներէն, որ անոր փակուելէն ետքը Պերլին այցելեն։ Այդ նպատակով արդէն յարաբերութեան մէջ մտած է օտար երկիրներու ցուցահանդէսներու մասնակցութեան համար կազմուած ֆրանսական յանձնաժողովին հետ, զոր կ'ուզէ իրեն համակարծիք ընել։ Պերլինի յանձնաժողովը, որ ցուցահանդէսի համար զանազան և յարմարագոյն վայրեր կրնայ տրամադրելի ընել, կը մտածէ ցուցահանդէսի մը կազմակերպութիւնը յառաջիկայ ձմրան, որ մասնաւորաբար նպաստաւոր է Պերլինի մէջ այդ տեսակ հանդէսներու կազմութեանը, վասն զի արքունիքին հանդէսներուն առթիւ նոյն միջոցին բազմաթիւ ազնուականներ Պերլին կը գտնուին։ Գերման յանձնաժողովը այնպէս կը նկատէ թէ Ֆրանսայի պերճանքի ու արուեստի ճարտարագործութեան վայելած յաջողութեան մեծ յարգը Գերմանիոյ մէջ անոր կ'ապահովէ հետզհետէ աւելի ընդարձակուող սպառման վայր մը. Նաեւ թէ ցուցահանդէսին մասնակցող Ֆրանսացիները յանձնարարութեանց խիստ քաջալերիչ քանակութեամբ մը պիտի մեկնին Պերլինէն։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսայի առեւտրական նախարար Պ. Քռուբի, որուն հետ կը գտնուէին ֆրանսական դեսպան Պ. Քամպոն, Արկայլի դուքսը և անգլիացի ու ֆրանսացի բազմաթիւ անձնաւորութիւններ, ուրբաթ օրը, կէսօրէն առաջ, այցելեց անգլօ-ֆրանսական ցուցահանդէսը, որ տակաւին աւարտած չէ։ Կէսօրէն ետքը մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ Պ. Պ. Քռուբիի ու Քամպոնի։ Սեղանին նախագահեց Անգլիոյ առեւտրական նախկին նախարար Տէրպիի կոմսը. կոչնականներուն թիւը հինգ հարիւր էր և փոխադարձ սիրալիր վերաբերում մը տիրեց մինչեւ վերջը։ Պ. Քռուբի ճառ մը խօսելով պարզեց իր զգացումները՝ ցուցահանդէսին մէջ անգլիացի ու ֆրանսացի գործաւորներուն քովէ քովի աշխատիլը տեսնելով։ Նախարարը յարեց.— «Անգլօ-ֆրանսական համաձայնութիւնը առեւտրական պարզ գործ մը չէ, այլ մարդկութեան փառաց համար դաշնադրութիւն մըն է»։ Պ. Քռուբի խօսքը աւարտելով բաժակ պարպեց ցուցահանդէսին յաջողութեանը համար։

— Նոյն գիշերը Ֆրանսական դեսպանն ալ ճաշ մը տուաւ ի պատիւ Պ. ու Տիկին Քռուբիի։ Հրաւիրեալներուն մէջ կային արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյ, խորհրդական Լորտ Լեմընթ Ֆից-Մօրիս և Լորտերու ժողովին անդամներէն ոմանք։

— Պ. Քռուբի, Ֆրանսական թերթի մը Լոնտոնի թղթակցին հետ տեսակցելով, ըսաւ թէ մեծապէս զգածուած էր իրեն եղած խանդավառ ընդունելութենէն. Նաեւ յարեց.— «Կը սքանչանամ այն մեծութեան ու պարզութեան վրայ որով Անգլիացիները գիտեն ընդունիլ իրենց ֆրանսացի բարեկամները։ Ուստի ամենայն անկեղծութեամբ կրնամ ըսել թէ հոս ինքզինքս տանս մէջ կը զգամ։ Նախապէս մտադիր էի Սկովտիա այցելել, սակայն դէպ ի ինծ երկարող ձեռքերը այնքան բազմաթիւ են, և բարեկամներս, դեռ երէկ անծանօթ, այնքան կը թախանձեն, որ հաճոյք մը պիտի զգամ Լոնտոն մնալով։ Մեծ կարեւորութիւն մը կ'ընծայեմ անգլօ-ֆրանսական ցուցահանդէսին, վասն զի փայլուն և հաստատուն արտայայտութիւնը պիտի ըլլայ Ֆրանսան ու Անգլիան միացնող փոխադարձ շահերուն։ Ո՛չ միայն տնտեսական ու առեւտրական, այլ բարոյական դաշնակցութիւնը պիտի ըլլայ երկու մեծ երկիրներուն։ Ինքզինքս կը դատեմ թէ այս ցուցահանդէսը շատ փայլուն պիտի ըլլայ և կը յուսամ թէ զայն այցելող բոլոր Ֆրանսացիները պիտի սորվին աւելի լաւ ճանչնալու և աւելի շատ սիրելու Անգլիացիները։ Ապահով եմ որ երկու երկիրներու առեւտրական յարաբերութիւններն ալ մեծապէս պիտի օգտուին։ Ուստի բոլոր սրտովս այդ ցուցահանդէսին մեծ յաջողութիւն կը մաղթեմ, որուն արժանի է։ Կրցայ հաստատել որ Պ. Ֆալիէռ մեծ համակրութիւն կը վայելէ Անգլիոյ մէջ, ինչ որ պարծանք մըն է Ֆրանսայի համար։ Ուստի համոզուած եմ որ և ոչ մէկ պաշտօնական այցելութիւն այդքան սիրալիր հանգամանք մը պիտի ունենայ։ Մեր պատկառելի նախագահը կրնայ Լոնտոն գալ. բոլոր ձեռքերը հիւրասիրօրէն դէպ ի անոր երկարած են։»

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Ճօռնալէ տ'Իդալիա կը ծանուցանէ թէ ուրբաթ օրը Իտալիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանին հաղորդուեր է Ֆրանսայի կառավարութեան հաւանութիւնը՝ Կալլինա կոմսին անուանման համար, իբրեւ իտալական դեսպան Բարիզի։ Անուանման հրամանագիրը մէկ քանի օրէն պիտի առաջարկուի թագաւորին կողմէ։ Հռոմի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կատարեալ վստահութիւն կը տիրէ թէ Կալլինա կոմսը ամէն կերպով պիտի ջանայ հետեւիլ երկու երկիրներուն միջեւ տիրող բարեկամական քաղաքականութեան։ Հռոմի մէջ լաւագոյն տպաւորութիւն մը գործած է ֆրանսական լրագիրներուն համակիր ընդունելութիւնը՝ Կալլինա կոմսին անուանմանը համար։

ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Ճափոնի կառավարութեան հրամանով, Բեդերսպուրկի ճափոնական դեսպանը Ճափոնի բանակին անունով պսակ մը դրաւ Լինիէվիչ զօրավարին գերեզմանին վրայ. Նաեւ ցաւակցութիւն յայտնեց հանգուցեալ զօրավարին ընտանիքին։

— Չինաց կառավարութիւնը պաշտօնապէս պատասխանեց Ճափոնի բողոքին՝ Ֆաքումէնէն Սին-Մին-Թինկ երկարող երկաթուղիին շինութեանը դէմ։ Չին կը պահանջէ Ճափոնէն՝ վերջնականապէս սահմանել երկու տէրութեանց կողմէ շինուած երկաթուղիներուն իրարմէ ունեցած հեռաւորութիւնները՝ զուգահեռական գիծերու մասին ուրիշ տեղեր ընդունուած սովորութեանց համաձայն։ Ճափոն պէտք է սահման մը դնէ իր պահանջումներուն Մանչուրիոյ մէջ որ և է երկաթուղի արգիլելու, այն պատրուակով թէ մանչուրիական գիծերուն զուգահեռաբար երկարելով, կը վնասեն Ճափոնի շահագործած գիծերուն։

—Բէքինի ճափոնական դեսպանը Չինաց արտաքին գործոց նախարարին քով տուաւ անունները չինացի այն չորս վաճառականներուն, որոնք կը վարեն ճափոնական ապրանքներուն վաճառման դէմ յարուցուած արգելքը։ Ճափոնական դեսպանը պահանջեց արգիլել այդ արարքը։ Բէքինի անգլիական դեսպանը, Լոնտոնէն ստացած հրաման մը վրայ, հրահանգ տուաւ Քանթոնի բրիտանական ընդհանուր հիւպատոսին՝ խորհուրդ տալ փոխարքային որ դադրեցնէ ճափոնական ապրանքներուն դէմ յարուցուած արգելքը։

—Չին խնդրեց Ֆրանսայէն օգնել իրեն, որպէս զի կարենայ զսպել Եիւննանի նահանգին ապստամբները Թոնքինի սահմանագլուխին վրայ։ Այդ խնդիրքը Բէքինի ֆրանսական դեսպան Պ. Պարտզի ներկայացուեցաւ Չինաց արտաքին գործոց պաշտօնարանին կողմէ։ Այդ ապստամբները մէկ քանի հազար հոգի են։ Եւնանի կուսակալը հեռագրած է թէ Լաօ-Հան կիրճը ձեռք անցուցած են Թոնքինի սահմանագլուխին վրայ։ Ֆրանսացի մը կը վարէ զանոնք և զէնքերը ֆրանսական գործարաններու մէջ շինուած են։

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԱԳԱՐԱԿԸ

Լաբօրդի ագարակին ահռելի ոճրին նկատմամբ, զոր երէկ մանրամասնօրէն հաղորդեցինք, Նիւ-Եորքէն սա նորագոյն տեղեկութիւնները կը հեռագրեն Բարիզի թերթերուն.— Երեք նոր դիակներ ալ գտնուեցան Կըննիսի ագարակին քովէն։ Ոստիկանութիւնը չի տարակուսիր թէ զոհերուն թիւը հետզհետէ պիտի աւելնայ. Նաեւ հիմա համոզուած է թէ Կըննիս երկար ատենէ ի վեր կը կատարէր իր այդ եղերական գործառնութիւնը։ Ուստի հրամայուեցաւ խուզարկութիւն կատարել նոյն ագարակին մօտ ուրիշ ագարակի մէջ, ուր Կըննիս կը բնակէր Լաբորդ հաստատուելէն առաջ, վասն զի տարակոյս չկայ թէ հոն ալ դիակներ կը գտնուին։ Կըննիսի սպասաւորը՝ Լէմֆէր, որ ձերբակալուած է, յայտարարութիւններ ըրած էր, որոնցմէ կ'երեւայ թէ Կըննիս իր տանը երկրորդ յարկը մեծ սենեակ մը ունէր, որուն բանալին իր քով կը գտնուէր և իրմէ զատ ոչ ոք կ'ընդունուէր հոն։ Փորձագէտները այրած ագարակին փլատակները քննելով հաստատեցին թէ այդ սենեակը կ'երեւայ թէ հաստ դուռ մը ունէր և տան միւս յարկերէն բաժնուած էր կրկին պատով. այս վերջիններուն մէջտեղը փայտի սղոցուքներու թանձր խաւ մը կը գտնուէր։ Այդ սենեակը, որ հիմա ողբալի սենեակը կը կոչուի, կ'երեւայ թէ, բոլորովին մեկուսացած ըլլալով, սահմանուած էր Կըննիսի ոճիրներուն գործադրութեանը, որպէս զի խեղճ զոհերուն ձայնը դուրս չելլէ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.—Միւթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Հալէպի կայս. կալուածներու վարչութեան հաշուակալ Սաամա պէյի։ Սանիէի աստիճան՝ եպարքոսական Թղթակցութեանց դիւանին ծածկագրութեանց ճիւղին քարտուղարներէն Թալհա պէյի։ Սալիսէի աստիճան՝ Երկրագործական Պանքային Երզրումի ճիւղին Տնօրէն Իպրահիմ Պէհճէդ էֆ.ի և Այտընի գաւառին Իսպարթէի ժողովին անդամ Էմին պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ.—Հալէպի նահանգին Պիլանի գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Պագի գայմագամ Մանսուր պէյ, որուն յաջորդեց Պիլանի գայմագամ Շաքիր էֆ.։ Պրուսայի նահանգին Իւշաք գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Քանիթրէի նախորդ գայմագամ Մէհմէտ պէյ։

—Պաղտատի նահանգին ոստիկանութեան Տնօրէն անուանուեցաւ նոյն նահանգին ոստիկանութեան առաջին գօմիսէր Հաճի Աթա էֆ.։ Տրապիզոնի նահանգին ոստիկանութեան Տնօրէն անուանուեցաւ նոյն նահանգին ոստիկանութեան առաջին գօմիսէր Հիւսէյին Ռուհի էֆ.։ Խարբերդի նահանգին ոստիկանութեան Տնօրէն անուանուեցաւ Կ. Պոլսոյ ոստիկանութեան առաջին գօմիսէրներէն Հաճի Մուսթաֆա էֆ.։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Դարասիի կառավարիչ Մէհմէտ Ալի պէյի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սպարապետ Դիւանի ընդհանուր պիտոյքի ճիւղին պաշտօնեաներէն միրլիվա Մէհմէտ Սալիհ փաշայի։ Հինգերորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Նաւային կեդրոնական հիւանդանոցին ատամնաբոյժ Սարաճեան Լեւոն էֆ.ի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Ռումանիոյ կառավարութիւնը Կարօլ պատուանշանին առաջին կարգը տուաւ զինուորական Կայս. վարժարաններու ընդհանուր քննիչ առաջին ֆէրիգ Իսմայիլ փաշայի և նոյն կարգի Ռումանական Թագ պատուանշանը՝ վերոգրեալ վարժարաններուն երկրորդ վերատեսուչ ֆէրիգ Րիզա փաշայի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց այդ պատուանշաններուն ընդունելութիւնը և գործածութիւնը։

ՈՐԲՈՑ ստացուածոց կանոնագրին 99րդ յօդուածին վրայ սա յաւելումը եղած է.

«Շարժուն և անշարժ կալուածներ աւանդ տալով կամ «վէֆաէն ֆէրաղ» ընելով որբերու ստացուածքներէն փոխառութիւն ընողները, երբ պայմանաժամը լրանալուն չկրնան իրենց պարտքը վճարել և կամ երաշխաւորներն ալ չհատուցանեն, և երբ 51րդ յօդուածին տրամադրութեանց համաձայն, անոնց աւանդները աճուրդով վաճառուին, ծախսուած աւանդներու միջնորդչէքը, թէրէքէներու մէջ նորդչէքին նման, քսան բաժնի բաժնուելով, Կ. Պոլսոյ մէջ վեց բաժինը պիտի տրուի որբերու ստացուածոց վարչութեան մարմնոյն որոնք նոյն գործին մէջ ծառայութիւն մատուցած են. իսկ տասնչորսն ալ մունետիկներու։ Գաւառներու մէջ ևս դարձեալ քսան բաժնի բաժնուելով, տասներկուքը պիտի տրուի որբերու Տնօրէնին և հետեւորդներուն. իսկ ութը՝ մունետիկին։»

29 Շէվվալ 325
22 նոյեմբեր 323

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ [illegible] ճիւղին մէջ, երէկ, խորհրդակցութիւններ տեղի ունեցան՝ Հանրային Պարտքի վարչութեան առաքումները սով. Թղթատարութեան միջոցաւ կատարելու համար, որպէս զի նոյն վարչութեան հաղորդակցութիւնները դիւրանան։ Խորհրդակցութեանց ներկայ գտնուեցաւ Թղթատարական ընդհանուր Տնօրէն Ֆախրի պէյ։

ՄԱՏՐԻՏԻ օսմ. դեսպան Ապտիւլհաք Համիտ պէյ, որ արձակուրդ ստացած է, նախորդ պաշտօնատեղիէն՝ Լոնտոնէն ճամբայ ելեր է Կ. Պոլիս գալու համար։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Պարսից և Շուէտի դեսպանները, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Անգլիոյ դեսպանատան գործակատար Պ. Պարքլէյ, երէկ, Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ երկաթուղիին Ընկերութեան կողմէ 1907ի համար տրուելիք շահաբաժինը հարիւրին վեց պիտի ըլլայ, և ոչ թէ հինգ, ինչպէս երէկ ծանուցուեցաւ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ ընդհանուր Տնօրէն Պ. Տէֆէս, որ արձակուրդով Բարիզ կը գտնուէր, երէկ իր թոռնուհիին հետ Կ. Պոլիս վերադարձաւ Արեւելեան ճեպընթացով։

ՊՐՈՒՍԱՅԷՆ կը գրեն թէ շերամներու հիմակուան վիճակը գոհացուցիչ է, որով յուսալի է թէ այս տարուան արտադրութիւնը քանակով ու որակով լաւ ըլլայ. այդ կերպով իրենց վնասը պիտի հանեն անցեալները մետաքսի գիներուն անկումէն վնասուող շերամաբոյծները։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը որոշեց Չէնքըլ Լիւթի և Ալաճէքի (Կարմիր ծով) միջեւ եղած նաւահանգիստներու — Եանպուէն զատ—ժամանմանց դէմ սահմանուած քարանթինան և միայն բժշկական քննութեան ու ապախտումներու ենթարկել։ Եանպուէ ժամանումներուն համար սահմանուած հինգ օրուան քարանթինան և ապախտումը պիտի շարունակուին։

— Նոյն Խորհուրդը նաեւ վերցուց Հիճազէն ցամաքի ճամբով վերադարձող և Պէյրութէն սով. ուրիշ նաւահանգիստներ գացող ուխտաւորներու համար որոշուած առողջապահական միջոցները։

— Եգիպտոսի մէջ վերջին շաբթուան ժանտախտէ 74 դէպք ու 40 մահ պատահած են։ Այդ հիւանդութեան երեւան ելլելէն մինչեւ հիմա 2621 դէպք և 1738 մահ պատահած են։

ՄԱԽՍՈՒՍԻ վարչութիւնը Ճանպիկ շոգենաւը յատկացուց Կղզիներու և Մալթէփէի միջեւ երթեւեկութեանց համար, որ վաղը պիտի սկսի։

ՍՈՒԷԶԻ ջրանցքէն, մայիս 1էն 10 (Ն. Տ.) անցած նաւերուն թիւն է 95 և գոյացած հասոյթը՝ 2,700,000 ֆր.։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ մէջ կառուցուելիք գաղթականներու հիւրանոցին հիմնարկէքը առջի օրը կատարուեցաւ։ Ոչխարներ զոհուեցան և բարեմաղթութիւններ եղան վեհ. Սուլթանին համար։ Այդ շէնքին յատակագիծերը պատրաստած են Սպարապետ Դիւան առաջին ճարտարապետ Քէմալէտտին պէյ ու Օթթօն էֆ.։ Շինութիւնը յանձնուած է ճարտարապետ Տիգրան ու Գրիգոր էֆ.ներու։ Սապահ կ'ըսէ թէ Տէֆթէրխանէի նոր շէնքին կառուցման մէջ, որ ճարտարապետ Վէտատ պէյի հսկողութեամբ կը կատարուի, Տիգրան էֆ.ի բարւոք ծառայութիւնները և ձեռնհասութիւնը կը տեսնուին, որով անշուշտ այդ հիւրանոցին շինութեան առթիւ ալ իր կարողութիւնը ցոյց պիտի տայ։ Հիւրանոցը Հայտար Փաշայի բժշկական վարժարանին շրջակայքը պիտի կառուցուի և շինութիւնը մինչեւ ութ ամիս պիտի աւարտի։ Շէնքը քարուկիր պիտի ըլլայ, 1200 քառակուսի մետր և եռայարկ։ Պահականոց մը և բաղնիք մը պիտի ունենայ։

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ, որ առժամաբար օթէլ մը կը բնակէր, դեսպանատան շէնքին նորոգութիւնները աւարտած ըլլալով նոյն շէնքը փոխադրուեր է։

ԴԱՀԻՐԷԷՆ կը գրեն թէ Մէնզէլէի ջրանցքին շինութիւնը աւարտեր է և ապրիլ 14/27էն սկսեալ նաւակներու երթեւեկութիւնը սկսեր է Բօռ-Սայիտէն մինչեւ Գահիրէ։ Նաւակները, զորս կը քաշէ շոգենաւակ մը, Գահիրէէն զատ, Նեղոսի թեւերուն վրայ մինչեւ Տաքհալիէ, Շարգիէ ևայլն ապրանք և գոյք կը փոխադրեն դիւրութեամբ։ Սուէզի և Գահիրէի միջեւ երկաթուղիին շինութիւնը երբ աւարտի, Եգիպտոսի զանազան մասերէն Սուէզի միջոցաւ ներածումներ պիտի կատարուին Գահիրէ, որով Աղեքսանդրիոյ փոխադրութիւնները մասամբ պիտի նուազին։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ այս տարուան ուխտաւորներուն ընդհանուր թիւն է տասը հազար, որոնք սկսած են իրենց տեղերը դառնալ։

—Ապրիլ 10ին ու 11ին Երուսաղէմի մէջ օգտակար անձրեւներ տեղացեր են։

ԿԵՂԾ ՊԱՆՔԱՏՈՄՍԵՐ.— Անցեալները ծանուցուեցաւ թէ մարդ մը Կ. Պոլսոյ պանքաներէն մէկին ռումանական հարիւր ֆրանց կեղծ պանքատոմսեր տալու միջոցին ձերբակալուած է։ Ռումանական դեսպանատան դիմումին վրայ, խուզարկութիւններ կը կատարուին այդ կեղծ պանքատոմսերը շինողները և քշողները գտնելու համար։ Անցեալ օր ռումանական շոգենաւի մը նաւապետը Իզմիրի մէջ ձերբակալել տուաւ Ռուս մը, որ ռումանական կեղծ պանքատոմս մը քշել ուզած էր։ Այդ կերպով դրամանենգներէն ոմանք երեւան հանուեցան։ Հասկցուած է որ դրամանենգներուն կեդրոնը Աթէնքի մէջ է և Լէոնիտաս անուն խահուէճիի մը խանութին գործիքներ գտնուած են։ Այդ անձը խոստովանած է իր արարքը։ Կեղծ պանքատոմսերուն մէկ մասը Թրիէսթէի մէջ քշուած է և մէկ մասն ալ Քորֆու։ Ռումանիոյ մէջ շատ մը անձեր ձերբակալուած են։

ԾՈՎԱՅԻՆ առեւտրական դատարանը, երէկ, զբաղեցաւ Մախսուսէի Աֆրիքա և Բերիքլի Ազամը Ընկերութեան Արկոսօրլիոն շոգենաւերուն միջեւ տեղի ունեցած ընդհարումին դատով։ Ինչպէս կը յիշուի, երկու տարի առաջ Սեւ ծովի մէջ Քէֆքէնի մօտերը տեղի ունեցաւ այդ ընդհարումը, որուն հետեւանքով Աֆրիքա ընկղմեցաւ։ Դատարանը, գիտնալու համար թէ արկածին պատասխանատուն ո՛ր կողմի նաւապետն է և թէ այդ արկածը մշտկէլ հետեւանքով տեղի ունեցած է թէ ոչ, որոշած էր խնդրոյն քննութիւնը յանձնել փորձագէտներու։ Ուստի Մախսուսէի վարչութեան կողմէ քննիչ կարգուած էր միրլիվա Հիքմէթ փաշա և Բերիքլի Ազամը Ընկերութեան կողմէ նաւապետ Պ. Լէվանթիս։ Դատարանն ալ իր կողմէ քննիչ կարգած էր Ուսա փաշան։ Ասոնք հարկ եղած քննութիւնները կատարելէ ետքը մէյմէկ տեղեկագիր մատուցած էին դատարանին։ Երեկուան դատավարութեան պահուն Ազամը Ընկերութեան փաստաբան Սմբատ էֆ. Բեաթիկեան, այդ տեղեկագիրներուն ընթերցումէն ետք, յայտարարեց թէ այդ տեղեկագիրները ըստ օրինի համեմատ չեն, այլ զիրար կը հակասեն։ Դատարանը, խորհրդակցութիւն կատարելէ ետքը, որոշեց թէ տրուած տեղեկագիրները հակասական են և խնդիրը պարզելու անբաւական, որով ջնջուած են և հարկ է նորէն քննիչներ կարգել ու խնդրոյն քննութիւնը անոնց յանձնել։

ՊՈԼՍՈՅ Մահմուտիէ թաղին մէջ ոստիկանութիւնը իմանալով որ Հաւէնա անուն կին մը խեղդամահ եղած է գողութեան չարամտութեամբ, քննութիւն կատարեց և նոյն թաղէն Ահմէտ անուն վաղեմի չարագործ մը ձերբակալեց։ Ահմէտ հարցաքննուելով հաստատուեցաւ որ Հիւսնի անուն ընկերոջ մը հետ նոյն կինը խեղդամահ ըրած են՝ գոյքերը ու դրամները գողնալու նպատակով։ Հիւսնի ալ ձերբակալուեցաւ։ Ոճրագործները առաջ կը տարուին։

—Հաւէնա հանըմ 50 տարեկան էր և 15 տարի առաջ ամուսնացած հարուստ մարդու մը հետ, սակայն անկէ ի վեր բաժնուած էր։ Ամուսինը տուն մը և բաւական դրամ տուած էր անոր։

ՆԱԽԱՆՁԷՆ ՄՂՈՒԱԾ.—Լա Թիւրքի հետեւեալը կը պատմէ որ տեղի ունեցած է Պէյրութի մէջ.—Աւստրիա-Հունգարիոյ ընդհանուր հիւպատոս Քարլ Խէվէնհիւլլէր-Մեչի կոմսը ապրիլ 23ին սպաննեց իր կինը, որուն հետ ամուսնացած էր սիրահարութեամբ։ Կինը Քորֆուի մէջ դեղագործ Պ. Պոզզի Վրաքիրոզզի աղջիկն էր։ Կոմսը 1893ին ամուսնացած էր անոր հետ, երբեւ հիւպատոս նոյն կղզին գտնուած միջոցին։ Կոմսը բուռն կերպով սիրեց զայն, վասն զի խիստ գեղանի էր, և հակառակ իր ընտանիքին ընդդիմութեանը, կնութեան առաւ։ Կոմսը Քորֆուէն Աղեքսանդրիա և ուրիշ տեղեր պաշտօնի կոչուելէ ետքը 1897ին Պէյրութ հիւպատոս կարգուած էր։ Կինը թէեւ մէկ քանի լեզուներ գիտէր, սակայն սահմանափակ միտքի տէր կը նկատուէր։ Կ'ըսուի թէ ոճրին շարժառիթն է նախանձը. Նաեւ թէ ուրիշ անձ մըն ալ վիրաւորուած է։ Կոմսը ծնած է 1854ին. տասնըմէկ տարեկան մանչ զաւակ մը ունի։

ԱՄԷՆ ՏԵՂ կը խօսուի այն մեծ լիքիտասիոնին վրայ, զոր կազմակերպած է Ֆրաքիլի Կօլէքսիոնի մեծ վաճառատունը, Ղալաթիա, Թիւնէլի մօտ, թիւ 2, որ արանց, կանանց և աղոց յատուկ պատրաստ զգեստեղէնի ամէնէն հին վաճառատունն է և իր ընտիր տեսակէ ապրանքներով համբաւ հանած է։ Իր ապրանքներու ամբողջ մթերքը ծախու հանած է անհաւատալիօրէն աժան գներով։ Հանրութեան և սոյն վաճառատան բազմաթիւ յաճախորդներուն համար եզական առիթ մըն է աս։ Համոզուելու համար թէ նախկին և հիմակուան գիներուն միջեւ ո՛րքան մեծ տարբերութիւն մը կայ, կը բաւէ այցելութիւն մը տալ։ Օգտուեցէք առիթէն։ 12—8

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՓՈԽԱՆՈՐԴ ԿԱՐԳԵԼՈՒ ԽՆԴԻՐԸ ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՒ

Կրօնական Ժողովը երէկուան նիստին մէջ զբաղեցաւ սա կարեւոր խնդրին վիճաբանութեամբ թէ՝ այն կինը կամ այրը որ ո և է ամուսնական խնդիր ունի Կրօն. Ժողովին կամ Դատաստ. Խորհուրդին առջեւ և պարագաներու բերմամբ չի կրնար պատասխանել Ժողովին հարցումներուն, մանաւանդ անոնք որ թէ՛ անմեղ են և թէ ամչկոտ, կրնա՞ն իրենց հետ փոխանորդ բերել, որ ի դէպ պարագային Ժողովին անդամներուն կողմէ իրենց ուղղուած հարցումներուն պատասխանէ։ Այս խնդիրը վիճաբանութեան դրուեցաւ և խորհրդակցութեան նիւթ մատակարարեց երէկ Կրօն. Ժողովին, անոր համար որ այս տեսակ քանի մը առիթներու մէջ կարգ մը անմեղ կիներ ինքզինքնին չեն կրնար պաշտպանել՝ իրենց ամօթխածութեան և ամչկոտութեան հետեւանքով, եթէ նոյն իսկ անմեղ ալ ըլլան, մինչդեռ այն կարգի անձեր որոնք մեղաւոր են, շնորհիւ իրենց լեզուին և համարձակ խօսելու կարողութեան՝ շատ անգամ կը վաստկին իրենց դատը։ Ժողովական հայրերուն մէկ մասը հակառակեցաւ փոխանորդ կարգելու այս խնդրին և շատեր նոյն իսկ ընկալեալ կանոններու հակառակ ըլլալը պնդեցին, առանց խորհելու թէ անցած են այն ժամանակները, երբ ամուսնական խնդիրները աւելի՛ անշփոթօրէն և աւելի՛ հաշտարար կերպով կը կարգադրուէին և հետեւաբար կին մը կամ այր մը —անմեղ կամ մեղաւոր— փոխանորդներու պէտք չէր ունենար. Երկար խորհրդակցութիւններէ և թեր ու դէմ վիճաբանութիւններէ յետոյ Ս. Պատրիարք Հայրը, որ իր ծանօթ ձեռնհասութեամբ պաշտպանած էր փոխանորդ ընդունելու խնդիրը, յայտարարեց նաեւ թէ մեղաւորները սովորաբար ճարպիկ ու լեզուանի կ'ըլլան, իսկ անմեղները՝ միամիտ ու անընդունակ իրենց դատը պաշտպանելու և կամ խաբուսիկ հնարքներ մտածելու։ Պէ՞տք է ներէ մեր խիղճը որ մեղաւորները իրենց ճարպիկութեամբ դատերնին վաստկին և անմեղները զոհուին։ Կրօն. Ժողովը, իր Ս. Նախագահին այս վերջին խօսքերուն վրայ, վերջնականապէս ընդունեց ամուսնական խնդիրներու առթիւ Կրօն. և Խառն Ժողովներու ու Դատաստանական Խորհուրդին առջեւ կիներու կողմէ փոխանորդներ կամ օգնականներ (assistant) ընդունելու խնդիրը. Կ'արժէ ուրեմն այս առթիւ շնորհաւորել

Կրօն. Ժողովը, որ այս կերպ ծափահարելի որոշումներով —ինչպէս էր նաև կիներու ամլութեան մասին բժիշկներու կարծիքը առնալու որոշումը— ժամանակի պահանջումներուն համաձայն կ'ուզէ շարժիլ, ամուսնական խնդիրներու մէջ մանաւանդ, որոնք այնքան կենսական են մեր ընտանեկան կեանքի տեսակէտով։ Արդէն քանիցս խնդիր եղած է ամուսնական խնդիրներու միջոցին փաստաբաններ ընդունելու մասին, բայց ժողովականներ միշտ մերժած են փաստաբանի խնդիրը։ Երէկուան նիստին մէջ ալ ժողովականներուն մեծագոյն մասը դարձեալ հակառակ էր վկայեալ փաստաբաններ ընդունելու, բայց սկզբունքով ընդունուեցաւ որ օգնականը կրնայ նաև փաստաբան ըլլալ։ Փաստաբանական բլէտուայներ չպիտի ունկնդրուին ժողովներուն առջև։

⁂ Ս. Պատրիարքը և Խառն Ժողովը նկատի առնելով այն պարագան որ մեր ժողովականներուն մէջ դատավարութեան հմտութեան ձեռ մը կը պակսի, յանձնարարեց Քաղաքական Ժողովի դեր-ատենապետ Աշնան Տիրան պէյի, որ ինչպէս յայտնի է, Բերայի դատարանին անդամ է, այս խնդիրը ուսումնասիրել և իր առաջարկութիւնները ներկայացնել Ժողովին։ Կը շնորհաւորենք Խառն Ժողովին առած այս նոր քայլն ալ, որ արդարութեան գործադրութեան գոնէ ձևապէս կ'օժանդակէ։

ՌՈՒՍ կառավարութիւնը Ս. Աննայի պատուանշանին Ա. կարգը շնորհած է Կաթողիկոսական Տեղապահ Տ. Գէորգ Արքեպս. Սուրէնեանցի և Ս. Ստանիսլավի Ա. կարգը Երևանի Առաջնորդ Տ. Մեսրոպ արքեպս. Մովսիսեանցի։

ՄԵԾ ԿՏԱԿ ՄԸ ՊԱՐՍԿԱՀԱՅԵՐՈՒ ՄԷՋ.— Թէհրանի մէջ վախճանեալ Մարտիրոս խան Դաւիթխանեան խոշոր կտակ մը ըրած է տեղւոյն ազգ. բարենպատակ հաստատութեանց անունով։ Թէհրանի ու Հնդկաստանի Հայոց Առաջնորդ Տ. Բագարատ Վ. պաշտօնապէս Էջմիածին կը հաղորդէ թէ հանգուցեալին կտակած ամբողջ գումարը ի պահ դրած է վաճառական և դրամատէր Թումանեան եղբարց քով, շահագործուելու համար։

100,000 ՌՈՒԲԼԻՆՈՑ ԿՏԱԿ ՄԸ ՌՈՒՍԱՀԱՅԵՐՈՒ ՄԷՋ.— Թիֆլիզի մէջ մեռեր է ծանօթ կալուածատէր Տիկ. Կատարինէ Նասիբեանց։ Հանգուցեալը իր կալուածներուն մեծագոյն մասը ազգ. բարեգործական, եկեղեցական և կրթական հաստատութիւններու կտակեր է։ Շարժական ու անշարժ կալուածները որոնք 100 հազար ռուբլիէն շատ աւելի կ'արժեն, հանգուցեալին կտակին համաձայն հետևեալ կերպով բաժնուած էին։ Ա.—% 30ը Շուլավերի եկեղեցիներուն, դպրոցներուն ու բարեգործական հաստատութիւններուն։ Բ.—% 30ը Թիֆլիզի Ներսէսեան հոգևոր դպրանոցին։ Գ.—% 30ը Ուրմիոյ եկեղեցիներուն, դպրոցներուն և բարեգործական հաստատութիւններուն։ Դ.—% 10ը Ս. Էջմիածնին դպրոց մը բանալու համար։

⁂ Մարիամեան աղջկանց վարժարանին ի նպաստ նուագահանդէս մը կազմակերպուած է։

⁂ Թիֆլիզի առաջնորդ Տ. Գարեգին Արքեպս. Սաթունեան, ապրիլ 17ին Պետերբուրգ մեկներ է, իր խանգարեալ առողջութիւնը դարմանել տալու համար։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ Դպրեվանքի եկեղեցական ճիւղին տեսչութեան կոչելով Տ. Փառէն Ծ. վրդ.ը, պատրաստած է յատուկ հրահանգ մը այս ճիւղին համար, որուն մէջ ճշդուած են Փոխ-Վանահօր և ելևմտից Տեսչին իրաւասութեան սահմանները և մատակարարական գործառնութեանց եղանակն ու կերպը։ Նոյն հրահանգը Տ. Փառէն Ծ. վրդ.ի յանձնուեցաւ, որ իր հետ Արմաշ կը տանի գործադրութեան դնելու համար։ Տ. Փառէն Ծ. վրդ. երէկ Ս. Պատրիարք Հօր ներկայանալէ յետոյ, անձնական քարտուղար Տ. Գնէլ Ծ. վրդ.ի առաջնորդութեամբ ներկայացաւ նաև Կրօն. Ժողովի ատենապետ Տ. Գրիգորիս արքեպս.ի և Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Սրբազանին և հրաժեշտ առաւ Դպրեվանք մեկնելուն առթիւ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութեան որոշմամբ Թերթերու միջոցաւ յայտարարուած էր որ հիւանդապահութեան դասընթացք մը կազմուած է նոյն հաստատութեան մէջ և փափաքողները կրնան դիմել Տնօրէնութեան։ Այժմ այդ ճիւղին հետևելու համար 10-13 կիներ և օրիորդներ դիմած են Հիւանդանոց։ Նոյնպէս յոյն կին մը ընդունուեր է, նոյն ճիւղին մէջ գործնական վարժութիւններ ընելու համար։

Տ. ԵՐՈՒԱՆԴ Վ. ՓԻՐՏԱՀՃԵԱՆ, պատասխանելով Խառն Ժողովի այն նամակին, որով երկու առաջնորդութիւններէ մէկուն ընտրութիւնը իրեն կամքին կը ձգուէր, պատրաստականութիւն կը յայտնէ ընդունելու Երզնկայի առաջնորդական պաշտօնը։ Հետևաբար Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ Թագրիրով մը դիմում պիտի ըլլայ ձեռնհաս իշխանութեան՝ թէ՛ Երզնկայի Առաջնորդին և թէ Հաճընի Առաջնորդ Տ. Վահան Ծ. Վ.ի պաշտօնը հաստատող կայս. Պէրաթները առացուելու համար։

ՍՊԱՐԹԱՅԻ Թաղ. Խորհուրդը ծանուցած է թէ Ազգ. Պատրիարքարանի Փոխանորդարանի կողմէ թէև իրենց հոգևոր հովիւ կարգուած է Սալէկիւղի Տ. Հմայեակ քահանան, սակայն այժմ հոն գացած է նաև Նազիլլիի Տ. Սահակ քահանան, որ նոյնպէս պաշտօնավարել կ'ուզէ տեղւոյն մէջ և հետևաբար տնօրինութիւն մը կը խնդրէ։ Պատրիարքարանէն որոշուեցաւ գրել Իզմիրի Առաջնորդ Սրբազանին, որպէս զի Տ. Սահակը վերադարձնէ Նազիլլի։

ՖԵՐԻՔԻՒՂԻ Ս. եկեղեցիին քարոզիչ Տ. Տրդատ Ծ. վրդ. և Թաղ. Խորհրդոյ Բ. ատենապետ Յակոբ էֆ. Պ[illegible] այս առտու Բերա՝ Ս. Պատրիարք Հօր բնակարանը երթալով Ն. Ամենապատուութիւնը հրաւիրեցին Թաղին եկեղեցիին մէջ պատարագելու և քարոզութեամբ հոգևորապէս մխիթարելու բարեպաշտ ժողովուրդը։ Ս. Պատրիարք Հայրը խոստացաւ և շաբաթ իրիկուն ժամը ութին Ազգ. Պատրիարքարանէն Ֆէրիքէւղ երթալով նախ պիտի այցելէ ազգ. վարժարանը և յետոյ պիտի նախագահէ «Եկեղեցի»ի արարողութիւններուն։ Ն. Ամենապատուութիւն երկուշաբթի օր պիտի այցելէ նաև նոյն թաղին մէջ գտնուող Նիկողոսեան վարժարանը։

ԲԱԲԵՐԴԻ և Տիարպէքիրի նորընտիր Առաջն. Տեղապահներուն կայս. Պէրաթները շնորհուած ըլլալով, Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ կրօնական դիւանի կողմէ Պատրիարքական հաստատութեան կոնդակները և յանձնարարագրերը պատրաստուեցան։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ առաջն. փոխանորդ Տ. Մամբրէ քհ. Վարդանեանի ուսուցչութեան տիտղոս և ծաղկեայ սև փիլոն կրելու արտօնութիւն տրուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ, իր բարեջան պաշտօնավարութեան համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիի Դպրաց Դասը Ս. Պատրիարք Հօրմէն արտօնութիւն խնդրած է յառաջիկայ կիրակի, ըստ հրաւէրի, երթալու համար Օրթագիւղի Հայ-Հռոմէականներու եկեղեցին, ուր Հոգեհանգստեան յատուկ Պատարագ պիտի մատուցուի Տ. Արսէն Վրդ. Այթեանի հոգւոյն ի հանգիստ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ հրամանաւ անձնական քարտուղար Տ. Գնէլ Ծ. վրդ. Գալէմքեարեան սկսած է գրաբար լեզուաւ պատրաստել Ն. Ամենապատուութենէն դպրութեան չորս աստիճան ստացող բազմաթիւ դպիրներու պաշտօնական վկայագրերը, որոնց աւարտումէն յետոյ պիտի պատրաստուին նաև Ս. Պատրիարքէն գաւազանի իշխանութիւն և Ծայրագունութեան աստիճան ընդունող վարդապետներու վկայականները։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին Գրիգորիս, Գաբրիէլ և Մովսէս Սրբազանները. Ղեւոնդ Դուրեան և Գրիգորիս Պալագեան վրդ.ները և Սահակ Տ. Մարգսեան, Յովհ. Մկրեան, Կարապետ Սանտալճեան և Միքայէլ Աչճեան Ա. քհ.ները, և Տ. Տ. Հմայեակ Էքսէրճեան և Գրիգոր Ճէպէճեան քհ.ները։ Ժողովը զբաղեցաւ հետևեալ խնդիրներով. 1.— Տ. Աղան Ծ. վրդ. օգափոխութենէ աւելի տարբեր պաշտօն մը խնդրած ըլլալով, Ժողովը որոշեց Պոլսոյ մէջ ա և է եկեղեցական պաշտօն յանձնել իրեն։ 2.— Պուլկար Մաշէնէն (Գօնիա) ազգային մը կը հարցնէր թէ մանկան մկրտութիւնը յետաձգուած ատեն մօրը քառասունքի յատուկ աղօթքը կը կարդացուի՞. Ժողովը որոշեց պատասխանել թէ տղան չմկրտուած մօրը քառասունքի աղօթքը չկրնար կարդացուիլ, ըստ Մաշթոցի։ 3.— Ռոտոսթոյի առաջն. տեղապահ Տ. Արիստակէս եպսկ. Վանդեան կը տեղեկագրէ թէ տեղւոյն Ս. Խաչ եկեղեցւոյ ուսուցիչ Պ. Ղազարոս Ց. Ղազարեան քննիչ յանձնաժողովոյ մը առջև եկեղեցական ձայնագրութեան եւ երգեցողութեան քննութիւն մը անցընելով յաջողած է։ Ժողովը արժան դատեց երկրորդ կարգի եկեղ. երգեցողութեան վկայական տալ իրեն։ 4.— Պոլսոյ երաժշտական յանձնաժողովն ալ Պ. Լևոն Ճէրրահեանի կարողութիւնը քննելով, անոր Հայ Եկեղեցւոյ ձայնագրութեան եւ երգեցողութեան մէջ բաւական կարող և հմուտ գտնուած ըլլալը տեղեկագրած էր։ Ժողովը այս տեղեկագրին վրայ որոշեց երկրորդ կարգի վկայական տալ յիշեալին։ Ժողովը առանձմէ զատ զբաղեցաւ կարգ մը վարչական և ամուսնական խնդիրներով։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ երկուշաբթի օր իր շաբաթական նիստը կազմեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, ատենապետութեամբ Գույումճեան էֆէնտիի և զբաղեցաւ մայրաքաղաքիս գաւառական հաստատութեանց կողմէ ներկայացեալ հաշուական, կալուածական և դրամական խնդիրներու ուսումնասիրութեամբ ու տնօրինութեամբ։ Խորհուրդը մասնաւորապէս իր նկատառութեան առարկայ ըրաւ Կէտիկ Բաշայի եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ կառուցանելի սենեակներու շինութեան խնդիրը, և ճարտարապետ Համամճեան էֆ.ի կողմէ մատուցեալ նախաքննական տեղեկագրին վրայ՝ բանաւոր գտաւ եղած դիտողութիւնները սենեակին շինութեան յատկացեալ տեղին անյարմարութեան մասին, և պաշտօն յանձնեց Խորհրդոյ ատենապետ Ունճեան էֆ.ի տեղական նորագոյն քննութեամբ մը և Թաղական Խորհրդոյ հետ բանակցութեամբ սահմանել պատշաճ տեղն եկեղեցիի շրջափակին մէջ և հարկ եղած կարգադրութիւնները ընելով յայտագրել արդիւնքը Տնտես. Խորհրդոյ, ըստ այնմ կարևորը տնօրինելու և արտօնագրի մասին պէտք եղածը ի գործ դրուելու համար։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Առաջնորդական խնդիրը ո՛չ փակուած կը համարուի, թէև Եզեկիէլ վրդ. կը շարունակէ իր սուապելական պահանջումները, նկատի չառնելով բնաւ այն ատեն բողոքներն ու ճղճղումները, զորս Տնտեսական Խորհուրդի բանիբուն անդամները կը ներկայացնեն իրեն օրը օրին։ Անկէ առաջ, մեր թղթակցութիւններէն մէկուն մէջ ըսած էինք թէ Առաջնորդը մօտ 20,000 ղրուշի պահանջ մը ունի, բայց նորագոյն պրպտումները այդ չինծու պահանջը ցուցեր վերջ 3-4 հազար ղրուշի իրրադուստ մը ի յայտ բերին, ինչ որ երթալով պիտի բազմապատկուի։ Եզեկիէլ վրդ. լաւ կ'ընէ եթէ օր առաջ մեկնելու պատրաստուի, փոխանակ ուրացումներ և հերքումներ ընելու։ Գրոտակցութեան, որ ժամապատասխանութեան դիտաւորմին սերմը, Տիարպէքիրի հրաժարեցեալ առաջնորդին քով, յորդ տրամադրութիւններու մէջ խեղդուած է։ Ըստանիս հաստատելու համար պիտի բաւականանք միայն հետևեալ իրողութիւնը հրապարակելու, որ, քանի մը օր առաջ, տեղի ունեցաւ Առաջնորդարանի շրջանակին մէջ, ի ներկայութեան Քաղաքական և Տնտեսական Ժողովներուն։

—Հա՛յր սուրբ, երկու քսակէ քիլէ ցորեն ալ եկած է եղեր ձեզ, ինչո՞ւ, հոս, ձեր հաշուոյն մէջ անցուած չէ։ —Տէր ողորմեա, ի՞նչ ցորեն. օր աւուր բղխէ...ևն.։ —Ջ'ուզի ցորեն եկած է, չէ՞ք յիշեր։ —Սխալ էք, սիրելինե՛րս, ինծի ցորեն մորեն չէ եկած, բնա՛ւ. կարելի՞ է որ եկած ըլլայ և լուր տուած չըլլամ ո՛ւր որ անկ է։ —Հա՛յր սուրբ, այսինչ տեղէն, Տէր Ա. քահանային ձեռքով երկու քսակէ քիլէ ցորեն եկած չէ՞ ձեզի։ —(Քիչ մը մտածելով) Հա՛, հա՛, յիշեցի. ոչինչ բան մը. աղտոտ, ա՛յնքան աղտոտ որ անգործածելի էր. աղքատաց բաժնել տուի։ —Բայց պէտք չէ՞ր որ Թաղ. Խորհուրդին կամ Քաղաք. Ժողովին իմացնէիք. մենք լսեր ենք որ դուք այդ ցորենէն մաս մը ծախեր էք նոյն իսկ։ —Մեղա՛յ տէր, սատանան բան չկայ, վասն զի եղեք որ աղքատներուն տրուած է, և եթէ ինծի չէք հաւատար՝ Պօղոս աղային հարցուցէք (իր մտերիմ ազգականը և գործակատարը)։ —Պօղո՛ս աղա, այսինչ տեղէն, Ա. քահանայի միջոցաւ եկած երկու քսակէ քիլէ ցորենը ի՞նչ ըրիք։ —(Յանկարծակիի եկած) 63 ղրուշի ծախեցինք, մաս մը կերանք, մաս մըն ալ դեռ պահեստի կը մնայ տունը...։ Ժողովականները վարդապետին երեսը կը նային։ —Անանկ է նէ, կ'ըսէ Եզեկիէլ վրդ., առանց կարմրելու, ինչպէս կը հաւաստեն ներկայ եղողները, 60 ղրուշ ևս անցուցէ՛ք հաշուոյս մէջ։ 13ամեայ «բազմարդիւն պաշտօնավարութիւնը» այս ուղղութեամբ անցուցած է վարդապետը։

⁂ Կրթական գործը որ ինչպէս մեր նախորդ թղթակցութեան մէջ ըսած էինք, կը դանդաչէր, իր վերջնական ձախողումին կրեց քանի մը օր առաջ, Աղջկանց վարժարանը, արդէն, երկու ամիսէ ի վեր է որ իր անկումի շրջանին մէջն է։ Աւելի աղաղակող եղաւ, սակայն, անկումը մանչերու վարժարանին, որուն հինգ պաշտօնեաները՝ նկատի առնելով դպրոցին բարոյապէս ինկած վիճակը, դեր-տնօրէնին անկարողութիւնը և Հոգաբարձութեան մէկ անդամին գծուծ հաշուեկալութիւնը, շաբաթէ մը ի վեր այլևս դասի չեն աւանդեր և Քաղաք. Ժողովին բողոքեցին։ Քաղաք. Ժողովը, սակայն, նկատի առնելով Հոգաբարձութեան ատենապետին և գանձապահին խղճմիտ պաշտօնավարութիւնը, կրկին պաշտօնի հրաւիրեց, բայց այս վերջինները մերժեցին, խոստովանելով թէ իրենց յանձնառութեամբ պատճառ պիտի ըլլան միւսներուն, մանաւանդ միւսին վերակոչման։ Վեց անդամէ բաղկացեալ նոր Հոգաբարձութիւն մը գործի գլուխ անցաւ սակայն, որով գործերը քիչ մը կազմակերպեալ վիճակ ստացան։ Հրաժարեալ հինգ պաշտօնեաները վերսկսան իրենց պաշտօնը վարելու։

ՏԻԿԻՆ Բ. ՄԱՔԲԱՍԵԱՆ, Նախագահ Գատըգիւղի «Ս. Ընտանիք» աղքատախնամ ընկերակցութեան, կը փութայ իր ջերմագին շնորհակալութիւնները յայտնելու այն առատաձեռն նուիրատուներուն որոնք իրենց նուէրներով նպաստած են այդ բարեսիրական գործին։ Զատկի տօներուն առթիւ յիշեալ ընկերակցութիւնը ամէն դասակարգէ վաթսուն կարօտ ընտանիքներու բաշխած է միս, բրինձ, չէօրէք, հաւկիթ, կարագ, խաշուէ և դրամական օգնութիւններ ալ ըրած է։

ՄՆԱՑԱԿԱՆ Թատերախումբը, որ ամիսէ մը ի վեր մեծ յաջողութեամբ ներկայացումներ կուտար Գըրք Քիլիսէի մէջ, այսօր վերադարձաւ մայրաքաղաքս, սկսելու համար իր ամառնային ներկայացումներուն։

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻ Աղքատախնամն շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Ս. Զատկի տօնին առթիւ հետևեալ նուիրատուութիւնները եղած են.— Աղալիկեան Եղբարք, Ա. Պ., Արիստակէս Պօյաճեան, Ոմն, Անտոն Ալալնեան, Արամ Մրճիկեան, Արամ Սեթեան, Բագարատ Մուրաթեան, Գրիգոր Ջալեան, Գարիպեան Եղբարք, Երուանդ Բէնլէճեան, Զարեհ Նոմեշ, Զարեհ Պէրպէրեան, Լեւոն Տիօնեան, Լեւոն Ատրունի, Լեւոն Գազանճեան, Կարապետ Սեթեան, Ոմն, Կարապետ Կարապետեան, Հայկազուն Կարապետեան, Հրանտ Համամճեան, Հայկ Գուրգէնեան, Հրանտ Սարաֆեան, Օր. Մառի և Աշխէն Մուրատեան, Մկրտիչ Նիկողոսեան, Մանուէլ Շաշեան, Միհրան Շիշմանեան, Միհրան Թապագեան, Մարտիրոս Զարիֆեան, Միքայէլ Սիմեան, Միքայէլ Ալիքսանեան, Յարութիւն Տէր Սարգսեան, Յովհաննէս Համամճեան, Յովհաննէս Եաղչիպէքեան, Յակոբ Թաշճեան, Յարութիւն Խոնճեան, Յակոբ Պօզաթեան, Յակոբ Երամեան, Պօղոս Պօղոսեան, Պետրոս Աղաթեան, Ոմն, Սիրունիկ Արապեան, Քէթէնճեան Եղբարք, Օր. Ֆիլօմէն Վարդանեան, Ֆէլիքս Շատանեան, Օննիկ Փափազեան, (Ցակոն), Աւետիս Շալճեան, Որմենկ Յակոբեան, Ոմն, Առաքել Ժամկոչեան, Արամ Պօղոսեան, Ոմն, Գեղամ Շալճեան, Ոմն, Ոմն, Օր. Խուռշիտ Պէշիրեան, Իգնատիոս Փափազեան, Խաչիկ Նոսոնեան, Ոմն. Ճ. Դ., Ոմն, Յակոբ Ասատուրեան, Յակոբ Քէչեան, Յարութիւն Պօղոսեան, Յովսէփ Սաքըզլըեան, Յարութիւն Գաբրիէլեան, Ներսէս Փափազեան, Սեդրակ Խոջակերեան, Ստեփան Փազարճեան, Վրդանէս Գահվաճեան, Վարդան Վարդանեան, Ոմն, Օննիկ Հէքիմեան, Օննիկ Փափազեան, Կարապետ Էնկիճեան, Ոմն, Ոմն 'ղական ղրուշ։

⁂ Նոյնպէս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՛ Տիարք Յ. Աղալիկեան Որդիք ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ևս իրենց բարի սովորութեան համաձայն, նուիրեցին կարօտ երկսեռ դպրոցականներու պէտք եղած գուլպաները և թաշկինակները։

⁂ Վերոյիշեալ գումարով 30ի մօտ երկսեռ աղքատիկ դպրոցականներու հագուստ, գոգնոց, կօշիկ ևն. բաժնուած և 50ի մօտ աղքատ ընտանիքներու ալ նպարեղէն բաշխուած է։

Շար. երեկի թիւէն և վերջ　(ԱՃԻՔ)

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ զուարթախօսներու յատուկ շաբաթաթերթին 3րդ թիւը հրապարակ ելած է հետևեալ ճոխ և պատկերազարդ բովանդակութեամբ.— Ո՛ւր մնաց Հայրենիք արձագանքին, Ալփասալան։ — Քիթիքիոնները, Ց. Ալփիար։ — Ներքին պարեր (Ա. Պարոն Գրիգոր. Բ. Օթէլ Շաշայ) Ե. Թօլյաեան։ — Պալէժը (զուէշտուական) Լիլու.— Քրոնիկ, Ինծէս։ — Սէքստաներ՝ Գումգափուի Ուէսթին մէջ, Անմեռուկ։— Մագրէբիւզցի օրիորդը և իր ալլիլակերպը, Սեդրակ Փափազեան։ — Ինչպէս ծնայ ես, Կոպեա Հէքիմեան։ — Փոքրանքներ, Յ. Հայրապետեան։ — Շաբաթական խիստ զուարթ լուրեր։ Տարեկան բաժնեգին գաւառներու համար 54, վեցամսեայ՝ 27։ Արտասահման 14 ֆրանք։ Հասցէ՝ Պապը Ալի Ճատտէսի, Թիւ 52։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ԱՆԿԵՆՑԱՂԱԳԷՏՆԵՐԸ ԿԸ ՏՈՒԺԵՆ ՄԻՇՏ

Ներկայ լուսաւորեալ դարուս մէջ կեանքի բազմապատիկ ասպարէզին մէջ յաջողողները գրեթէ մեծ կենցաղագէտներն են. անոնք են որ հանրութեան համարումը և համակրանքը կը վայելեն։ Կենցաղագիտութիւնը ամէն հարստութիւններէ աւելի թանկագին և օգտաշատ դրամագլուխ մըն է, որմէ զուրկ եղողները չեն կրնար իրենց առաւելութիւնները օգտակարապէս գործածել ու անոնցմէ օգտուիլ։ Կեանքի պայքարին մէջ յաջողելու միակ գաղտնիքը կենցաղագիտութիւնն է, ինչ որ քաղաքակրթութեան ալ գլխաւոր պահանջքն է։ Սակայն ցաւալիօրէն մեր մէջ կան այնպիսի անձեր՝ մանաւանդ ժողովուրդին բոլոր խաւերուն հետ միշտ շփման մէջ գտնուողներ՝ որոնք նոյն իսկ կենցաղագիտութեան նախնական պայմաններուն անգիտակ են, և այսպիսիներուն իրենց ասպարէզին մէջ չյաջողելուն գլխաւոր պատճառը իրենց այդ թերութիւնն է, որովհետև ամէնէն պատկառելի մասնագէտներն իսկ հանրութեան հետ գործ ունեցած ատեննին կենցաղագիտութեամբ է որ կը յաջողին և փայլ կը ստանան։ Նիկոմիդիոյ հայ բժիշկներէն մէկը՝ յաջողելու և յարգուելու այդ գաղտնիքին անտեղեակ ըլլալուն համար յաճախորդներու շատ ցանցառ թիւ մը ունեցած է, և դարձեալ իր այդ թերութեան մէջ կը յամառի միայ. անցեալ օր այս բժիշկը հիւանդի մը քով կը կանչուի, որուն մօտ մէկ քանի դրացուհիներ հաւաքուած էին արդէն և մինչև բժիշկին ժամանումը իրենց փորձառութենէն մղուած քանի մը նախնական դարմանումներ կ'ընեն։ Բժիշկը՝ մանաւանդ հովեր առած՝ ծիծաղելի ձևերով կը սկսի քննութեան. Ներկաներէն կին մը, իր ազնուութեամբ ու ամօթխածութեամբ համբաւեալ, կանխաւ տեղի ունեցած դարմանումներուն բժիշկը գիտակից ընելու մտօք կ'ըսէ թէ հիւանդին ոտքերուն փակցուած է և առով քիչ մը շատ աղած է հիւանդը։ Այս խօսքէն փափկացած! ինքնիրաւանօք կը ջղագրգռուի, իր գործին միջամտուած ըլլալու տղայական պարզամտութեամբ ինքզինքը վիրաւորուած կը զգայ և կը սկսի իր կոչումին գլխովին հակառակ ու անվայել խօսքեր ժայթքեցնել իր բերնէն, այն տեսակ խօսքեր որոնք ինքզինքին կրթուած ցոյց տալ աշխատող անձերու քով պակաս ըլլալ կը կարծէ ռամիկը նախապաշարօրէն։ Սակայն յիշեալ կինը իր համեստութեան ապացոյցը կուտայ չվիջանելով նոյն իսկ պատասխանել անոր գծուծ բարբանջանքներուն, որոնք արտաբերողին նկարագիրը կը բացայայտեն, բայց միւս կողմէ այդ կծու խօսքերուն ազդեցութեամբ կը հիւանդանայ խեղճ կինը, որով բժշկուելու կանչուող բժիշկը հիւանդութեան մըն ալ պատճառ կ'ըլլայ։ Կ'երևի թէ այս ինքնիրաւանքը իր այդ ընթացքով հինգ վեց կիներու առջև առնե մասնաւոր ձեռնկրտութեամբ մը կեղծ հոգածութիւն մը ցոյց տալով համբաւ մը շինել կ'ուզէր, սակայն դժբախտաբար խիստ ձախող քայլ մը առած եղաւ, որովհետև իր այդ անկենցաղագէտ վարմունքովը համակրութիւն գրաւելէ աւելի արդէն իր հանդէպ կազմուած հակակիր զգացումները զօրացման տեղի տուած եղաւ, և ասկէ վերջ առաջուան պէս դարձեալ պիտի սպասէ օրն ի բուն յաճախորդի սպասել։ Յիշեալ բժիշկը և ուրիշ իրեն նմանողները շատ լաւ ըրած պիտի ըլլան եթէ քիչ մըն ալ կենցաղավարութեան կերպերը ուսումնասիրեն, որպէս զի իրենց ասպարէզին մէջ յաջողին. կենցաղագիտութիւնը յաջողութեան բանալին է։

Իզմիթ　　Բարեկամ մը

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
ՔԻՄԻԱԳԷՏ Ք. ԷՖ. ՍԻՆԿՐՈՍ
ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԲԺՇԿ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ
ՔԻՄԻԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ՈՒՍՈՒՑԻՉ
Յ. ԷՖ. ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Թիւ 15290　　Կ. ՊՈԼԻՍ, 17[30 ապրիլ 1908

Տեարք Փ. Բաքալօպօ և Ա. Սթէֆանիտի,

Արևելեան Ընկերութեան յունական ՎԱՐԷՔԻՆԱ անուն նիւթը գիտական վերլուծման ենթարկած ըլլալով կը վկայենք թէ ձեր հրահանգներուն համեմատ գործածուելու պարագային՝ ճերմակեղէնները ո՛չ կը մաշեցնէ եւ ոչ ալ կ'աւրէ. ընդհակառակը ճերմակեղէնին օգտակար է և զուտաքի վնասակար հետևանքներէն զերծ կը պահէ։ ՎԱՐԷՔԻՆԱՆ հականեխիչ ուժ մըն ալ ունի։ Այս յատկութեանց պատճառաւ ՎԱՐԷՔԻՆԱ մեր կողմէ ջերմապէս կը յանձնարարուի հանրութեան։

Յ. Ս. ՃԷԼԱԼԵԱՆ　　Ս. Լ. ՍԻՆԿՐՈՍ

Վարէքինա % 75 խնայողութիւն մըն է ընտանիքներու համար։ Ամէն տեղ փնտռեցէ՛ք Վարէքինան, որուն տուփը 5 ղրուշ է։ Վարէքինայի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ընդհանուր ներկայացուցիչներն են Պ. Պ. Փ. Բաքալօպօ և Ա. Սթէֆանիտի, Ղալաթիա, Պաղտատ խան, Թիւ 7, Թուրքիոյ համար պատուաւոր ներկայացուցիչ մը կը փնտռուի։　15—3

ԹԷ՛ ԱՅՐԵՐՈՒ, ԹԷ՛ ԿԻՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԹԷ՛ ՏՂՈՑ ՅԱՏՈՒԿ ՆՈՐԱՁԵՒ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԶԳԵՍՏԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
ՄԵԾ ՄԹԵՐՔ ՄԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ
ՄԱՅԵՐԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ
ՂԱԼԱԹԻԱ
ԵՒ　　24—6
ՊՈԼԻՍ

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 12 մայիս.— Սակարանին մէջ լաւ տրամադրութիւնները կը շարունակեն արժէթուղթերու մեծ մասին համար, սակայն գիներու տարբերութիւնները այնքան կարևոր չեն։ Ֆրանսական Ռանթին գինը անփոփոխ է։ Պանքաներու բաժնեթուղթերը կը պահեն իրենց առաջուան գիները։ Օտար արժէթուղթերուն գիները բաւական հաստատուն են, մանաւանդ սպանիական արտաքինը և ռուսական փոխառութիւնները։ Սերպիական Ռանդը 84.85էն 85ի բարձրացաւ։ Օսմ. արժէթուղթերուն գիները լաւ կը բռնուին։ Օսմ. Միացեալ՝ 95.20։ Օսմ. Պանքա՝ 727։ Եբէյլիի ածխահանքերու բաժնեթուղթը՝ 370։ Ռիօ Թինթօ հանդարտ է։ Պղինձի գինը 57.15էն 57.10ի իջաւ։ Պալիա Գարաայտըն՝ 454։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ անգլիական քոնսոլիտէները 85.50էն 86.18ի բարձրացան։ Ամերիկեան արժէթուղթերու մասին կատարուած վաճառումներ թեթև անկում առաջ բերին։ Սթիլներու գիները շատ բռնուած են, Հանքային բաժնեթուղթերու հաշուեյարդարումը որ և է փոփոխութիւն առաջ չբերաւ և գիները առաջուան վիճակը ունին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Այսօր աւարտեցաւ բաժանորդագրութեան հանումը Եգիպտոսի Երկրագործական Պանքային մէկուկէս միլիոն պարտաթուղթերուն՝ հարիւրին երեք ու կէս տոկոսով. մէկ քանի անգամ աւելի ստորագրուեցաւ։

ՀՌՈՄ.— Նախարարաց Խորհուրդին մէջ, այսօր, ստորագրուեցաւ հրամանագիրը Կալլինա կոմսին անուանման՝ իբրև իտալական դեսպան Փարիզի։

ՊԵՐԼԻՆ.— Գերմանիոյ կայսրը, այսօր, Քարլսրուհէ ժամանեց։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ Թագաւորը Ոսկեգեղմի պատուանշանը տուաւ Պորթուգալի Թագաւորին։

ՓԱՐԻԶ.— Թօրոնթօյէն (Գանատա) կը հեռագրեն թէ Պրոքվիլ նշանաւոր կաթսան պայթելով տասը հոգի մեռեր են։

ՌՈՒՏԷՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուս թերթերը կ'ըսեն թէ կոմս Վորոնցով Տաշքովի տեղ Կովկասի փոխարքայ պիտի կարգուի Մէլէր Զաքոմելսքի զօրավարը։

ՀՌՈՄ.— Ամսոյս 15ին պիտի սկսի ցուցադրութիւնը Աւստրիացիներու կողմէ Պապին նուիրուած զանազան առարկաներուն՝ յոբելեանին առթիւ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Բանակին զօրավարները և բարձրաստիճան սպաները Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր ներկայացան՝ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու յոբելեանին առթիւ։ Կայսրը ընդունեց 300 զօրավարներ և բոլոր ծովակալները։ Հանդէսը շատ փառայեղ եղաւ։ Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը նաև պիտի ընդունի պատուիրակութիւնները այն օտար զօրագունդերուն, որոնց պետն է։ Ատոնց ժամանման թուականը դեռ որոշուած չէ։

—Վիեննայի քաղաքական շրջանակներուն մէջ ոչ և է տեղեկութիւն չկայ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքիի Պերլին այցելելու մասին։

ՌՈՒՏԷՐՍՊՈՒՐԿ.— Զրոյց կայ թէ զինուորական վարչութիւնը 300 միլիոն ռուբլիի փոխ մը պիտի ուզէ՝ լրացնելու պատերազմական պաշարները, որոնք սպառած են ռուսեւ-ճափոնական պատերազմին հետեւանքով։ Կ'երեւայ թէ նախարարապետ Պ. Ստոլիպին համակարծիք է։

ՄԷՔՍԻՔՕ.— Երկրաշարժի մեծ ցնցում մը տեղի ունեցաւ Սինալոայի նահանգին մէջ։ Տիմաս քաղաքը կործանեցաւ։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Հետաքրքիրներու ստուար բազմութիւն մը հաւաքուած է Լաբորդի ագարակին դրան առջև՝ Կընիսի զոհերուն դիակներուն հանուիլը դիտելու համար։ Մասնաւոր կառախումբեր յատկացուած են այդ հետաքրքիրներուն փոխադրութեանը։ Մինչև հիմա քսանըմէկ դիակներ գտնուեցան։

ՊԵՐԼԻՆ.— Այս տեղի պաշտօնական շրջանակներուն վրայ բուռն տպաւորութիւն մը գործեց այն լուրը թէ Ֆրանսայի կառավարութիւնը ծրագրած ըլլայ ուղղակի ներկայացուցիչներ ունենալ Գերմանիոյ դաշնակցային Պետութեանց իւրաքանչիւրին մօտ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը կատարեց հիմնարկէքը աղքատանոցի մը, որ Կէօրթօր արուարձանին մէջ պիտի կանգնուի։

ՌՈՒՏԷՐՍՊՈՒՐԿ.— Կայսրութեան Խորհուրդը միաձայնութեամբ ընդունեց 1908ին գրուելիք նոր զինուորներուն թիւը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Երեսփ. Ժողովը ընդունեց Իրլանտայի մէջ երկու համալսարաններ հաստատելու ծրագիրը։

ՀՌՈՄ.— Կ. Պոլսոյ պապական նոր նուիրակ մօնսէնեօր Սարտի Պիոս Ժ.ի ներկայացաւ։ Յառաջիկայ ամսուն Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ։

PURGEN

ԲԻՒՐԺԷՆ
ԻՏԷԱԼ ՆՈՐ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

ԲԻՒՐԺԷՆ լուծողն, ամէնէն հաճելի և ազդեցիկ մաքրողականն է։ Իր պզտիկ բոլորով ըն. թէր շաքարեղէնի մը կը նմանի։ Մեծ քանակութեամբ առնուած պարագային իսկ անվնաս է և իրեն չի պատճառեր։ ԲԻՒՐԺԷՆ թէ՛ մեծերու և թէ փոքրերու կողմէ հաճոյքով կը գործածուի։ Ապահով կերպով կը բուժէ պնդութիւնը, արիւնեռութիւնը, արեան համախմբումը, գիրութիւնը, և այլն և այլն։

Պահանջել ինքնատիպ տուփը։

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառատանց և դեղարաններու մէջ։

Միակ Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար
ԺԱՔ ԻՆՍԵԼՊԵՐԿ
Պոլիս, Բիւյիւք Ազիզիէ էֆ. խան, Թիւ 6　50—20

ՔԱՂԱՔ. ԺՈՂՈՎՈՅ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Քաղաք. Ժողովը այս առտու գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տիրան պէյ Աշնանի։ Ներկայ էին Տօքթ. Տիգրան պէյ Աճէմեան, Տիգրան Թօքատեան և Մկրտիչ Ասատեան էֆ.ները։

1. Ազգ. վագֆներու ֆէրղի և ինթիգալի գործողութեանց համար 1891 թուականին Ազգ. Վարչութեան կողմէ Հրահանգ մը սահմանուած և գործադրութեան դրուած էր։ Այս Հրահանգը ինչ ինչ կէտերու մէջ բարեփոխման կարօտ դատուելով ըստ այնմ նոր ծրագիր մը պատրաստուած էր որ Ժողովին ուշադրութեան ներկայացուեցաւ և Ժողովը զայն քննելով ընդունեց և գործադրութիւնը հրամայեց։ — 2. Ժողովին հաղորդուեցաւ Տօքթ. Շէրպէթճեան էֆ.ի մէկ գիրը, որով իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէր Քաղաքական Ժողովին կողմէ գնահատուած ըլլալուն համար հիւանդանոցին մէջ երբեմն իր վարած բժշկապետի պաշտօնը։ — 3 Նոյնպէս ի գիտութիւն Ժողովին հաղորդուեցաւ Տնտես. Խորհրդոյ մէկ յայտագիրը, որով ծանուցած էր դիւանի ընտրութեան արդիւնքը։— 4. Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ անդամներէն ոմանք հրաժարած էին պաշտօնէ և իրենց հրաժարականները արդէն ընդունուած։ Ժողովը նկատելով որ Թաղ. Խորհրդոյ միացեալ անդամոց թիւը կը բաւէ եկեղեցւոյ գործերու մատակարարութեան հասնելու, տեղի չի գտաւ անոնց տեղ նոր ընտրութիւն կատարելու։ Ժողովը առանձմէ զատ զբաղեցաւ նաև յարաբերական խնդիրներով։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Ապրիլ 29[12 Մայիս

Օսմ. Թռժ. Միացեալ 4 %	Ք. Կ. Օ. Ռ.		103 39
Անձնէն բարձր գին		»	— —
Անձնէն վար գին		»	— —
Ռումէլի Երկաթուղի գոց		Ֆր.	178 ¾
Անձնէն բարձր գին		»	— —
Անձնէն վար գին		»	— —

ԲԱՑՈՒՄ Ապրիլ 30/13 Մայիս

Օսմ. Թռժ. Միացեալ 4 %	Ք. Կ. Օ. Ռ.		104 02
» » » ժամ 5էն	Ք. Կ.	»	104 02
Ռումէլի Երկաթուղի		Ֆր.	179 —
» » ժամ 5էն		»	179 —
Թուրք Կ. Պոլսոյ		»	432 ½
Անատ. Երկթ. Պարտ. Ա. սերի	Ք. Կ.	»	513 —
» » Բ. սերի	Ք. Կ.	»	510 —
» » բաժնեթղթ	Ա. Ո.		15 95
Շիրքէթի Խայրիէ		»	38 —
Շիրքէթի Խայրիէ հիմնադիր		»	3 —
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		»	4 10
Օսմ. Ծխախոտ	Ք. Կ.		18 30
Թրամվէյի բաժնեթուղթ			7 60
» հիմնադիր			3 15
» պարտաթուղթ			480 —
Թրանսվալ		Ֆր.	43 25
Տէլէֆոն Ընկ.			314 —
Պալիա Քարա Այտըն	Ք. Կ.		— —
Միացեալ պանքա	Օ. Ո.		5 —
Նէճիբ Քէօֆա Թրամ. բժնթղթ.		»	2 —
Սալոնիկի պանքա			134 —
Քարասու [illegible]			30 —
» [illegible]			25 —
Քարաքէօյ Իսքէլէ			— —
Լուլէպուրկ		Ֆր.	54 —
Զաքթիրը		»	16 50

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 12 Մայիս

Միացեալ Օսմ. պարտք.) բաց.	Ա. Ո.		95 20
Միացեալ Օսմ. պարտք.) գոց.	Ք. Կ.	»	95 20
Ռումէլի Երկաթուղի		Ֆր.	179 25
Թրանսվալ		»	43 —
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	727 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	Ք. Կ.	»	427 —
Պալիա Քարա Այտըն		»	454 —
Օսմ. Հայտարփաշա		»	499 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	Ք. Կ.	»	96 55
Քրէտի Լիոնէ		»	1171 —
Ռուսական 5 %	Ք. Կ.	»	97 60
Իտալական Ռանթ		»	104 05
Սպանիական արտաքին		»	93 87
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25 25
Դրամանիշ Ֆրանս. Պանքայի		»	2 75

Painkiller

Ամէն ցաւերու դարման ամերիկեան համբաւաւոր դեղ։ Կեանքի օրապահիկը այնքան կարեւոր և պիտանի չէ որքան

"ԲԷՆՔԻԼԼԷՐ,,Ի (ՑԱՒԱԲՈՅԺ)

մէկ շիշը, որ կարող է բժիշկներու շատ մը այցելութիւններէն ազատ պահել մարդ։

Փորհարութիւն, աղիքներու բորբոքում, սրովայնի ցաւեր, ճճիներու և սողուններու խայթուածք, այրուածք, ճզմուածք և այլն ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԿԸ ԲԺՇԿՈՒԻՆ։ Կը գործածուի նաև յօդացաւի, ջղատապի եւ ամէն ջղային ցաւերու համար։

Կը ծախուի ամէն դեղարան և Սօսիէթէ Քօ-Օբերաթիվի քով։

Մթերանոց
եւ գործակալութիւն
Պոլիս
ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ ԽԱՆ
Թիւ 19
52—28

ԻԼԱՆ
Զըրաաթ Պանգասընըն

Զըրաաթ Պանգասը բիւտճէսինին 1324 սէնէսի Թէրթիպինին իւչիւնճի գուրաընըն մալըմը բուլունտուղու պիրինճի բէնտ հէնտէինէ կիւնէի սաաթ օնպիրտէ Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նէզարէթի ճէլիլէսի տաիրէսինտէ գաիմէօնը մախսուս մարիֆէթիլէ ալէնէն քէշիֆէ դիւլընաճաղը վէ Նէրաան գարքերի տաֆիլան պիլէթլէրին եէվմը մէզգիւրտէ սաաթ ալթըյա գատար քէօրիւլէճէքի բիւանտօ չըդաբիլէճէ վէ ալթը պուչըդղա գատար Զըրաաթ Պանգասը խազինէսի մէրքէզիյէսինէ թէսլիմ օլունաճաղը իլան օլունուր։

Ֆի 28 Նիսան 324

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Կայս. Պանքային Պոլսոյ մասնաճիւղը այս անգամ իր պղպատեայ մթերանոցը ընդարձակած և փոքր դրամարկղներուն թիւը աւելցուցած ըլլալով, հասարակութեան տրամադրութեան ներքեւ կը դնէ զանոնք, արժէթուղթ, զոհարեղէն և կարեւոր թուղթեր պահելու համար։ Սոյն պղպատեայ մթերանոցին քով, դիւրութեան և ապահովութեան ամէն միջոցները ներկայացնող յատուկ սրահ մը յատկացուած է, ուր վարձակալները մասնաւոր պիտի կրնան գործել մասնաւոր դուռնէ մը՝ բաց ի կիրակիներէն, ամէն օր, նոյն իսկ տօնական օրերը՝ հետեւեալ ժամերուն։ Նոյեմբերի սկիզբէն մինչեւ ապրիլի վերջը առաւօտուն ժամը $7\frac{1}{2}$էն (Ը. Ե.) մինչեւ ժամը $12\frac{1}{2}$ (Ը. Թ.)։ Մայիսի սկիզբէն մինչեւ հոկտեմբերի վերջը առաւօտուն ժամը 7էն (Ը. Ե.) մինչեւ ժամը 12 (Ը. Թ.)։ Փափաքողները ամէն օր վերոյիշեալ ժամերուն կրնան այցելել սոյն պղպատեայ մթերանոցը և տեղեկութիւններ առնել վարձքերու գիներուն վրայ, որոնք խիստ դիւրամատչելի են։ 20—3

ՔՐԷՏԻ ԼԻՈՆԷ

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ 31 մարտի 1908ի

ՊԱՐՏՔ	Ֆրանք
Սնտկ. մէջ գտնուած դրմ.	143,151,945.78
Թղթապանակ	1,136,245,810.42
Ռըբորտ	268,402,450.63
Ընթացիկ հաշիւներ	513,227,248.08
Պարտաթղ. արժեթղ. եւլն.	8,437,753.83
Անշարժ կալուածներ	35,000,000.—
Զանազանք	11,973,507.21
Ֆրք.	2,116,438,715.95

ՊԱՀԱՆՋՔ	
Պահեստի դրուած դրմ.	685,678,906.54
Ընթացիկ հաշիւներ	830,380,627.33
Ընդունուած փոխնկագ.ր	114,496,898.51
Վճարելի պարտամրհկն.ր	55,407,016.78
Զանազանք	55,475,266.79
Պահեստի դրամ	125,000,000.—
Դրամագլուխ ամբողջ վճրծ.	250,000,000.—
Ֆրք.	2,116,438,715.95

Վարչ. Խորհրդոյ Նխգհ.
Է. ՊԷԹԷՆՈՍ

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Գավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասթըր, Սկիւպ եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՕՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաեւ միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժէթուղթերու վրայ փոխատուութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանքը Սալոնիք փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Սնտուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—33

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

Օսմ. Ապահովագրական Ընդհ. Ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու հանրութեան թէ Տէր Ժօզէֆ Ապրավանէլ իրաւունք չունի Ընկերութեան անունով գործելու և ապահովագրական գործ կատարելու իր հաշւոյն, ուստի դադրած ըլլալով Ընկերութեան ապահովագրական միջնորդի պաշտօնէն։ 30—4

Ս. ՏՐԱՅԵԱՆ

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

ԲՈԼՈՐ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1908ի
ԳԱՐՆԱՆ
ԵՒ
ԱՄԱՌԱՆ

Զգեստներ՝ արանց, կանանց եւ տղոց համար
Գլխարկներ՝ «Իդա»
Անգլիական եւ Ֆրանսական պօնէթրի
Վիեննական ճապիկներ
Ամերիկեան կօշիկներ
Մարօքէնէ նուրբ առարկաներ
Նուրբ անձնօժարութիւններ
Ճամբորդութեան առարկաներ
Պերճանքի առարկաներ
Փողկապներ, ձեռնոցներ, եւայլն, եւայլն։

ՏՐԱՅԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ԹՕՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հուլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալէքթ	3607	Տամիսօ	938	Հինտու	3720	Մէքսիքօ	3557	Տիբրօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Արիոսթօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէվիտէօ		Սթէլլա	1208
Կասանօ	1832	Տէնտալօ	504	Իտակօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Կարտարինօ	1264	Էկզօ	3464	Իտահօ	5540	Նէլլօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Բուֆֆալօ	4481	Էլդորատօ	1520	Ժէլսօ	1080	Օթէլլօ	4100	Թորքօ	3327
Գէյրօ	1371	Էրօթօ	1841	Քլէօ	1053	Օնթարիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Կալլիէրօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլոմբօ	2307	Օրլանտօ	1585	Ուրալինօ	242
Կարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քամէօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Կոմօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վալօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Ռինալտօ	3329	Վ. Ուիլսըն	239
Սոռէթօ	1831	Գալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1648	Ռիկոլէթթօ	1553	Եէօս	1860
Կոլորատօ	4255	Կիկանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Ռոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Դանկօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Ռոմէօ	1789	Թորօ	
Դիտօ	895	Կուիտօ	1695	Մարէնկօ	1273	Ռուպրիսթ	136	Մալօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս հասած են.

Թորիօ շոգենաւը, նաւապետ Ֆարն։

Քոյենտօ շոգենաւը, նաւապետ Պրանթօն։

Ընդհանուր վաճառքով Հուլէն հոս կը սպասուին.

Վիկօ շոգենաւը, նաւապետ Հարպոր, մայիս 10ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՋՕՏ
Թիւ 22-24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—20

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական և շքադրամ առած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէէ դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի առջեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Չարշը Պոյը, թիւ 120։

Դասեր և նորաձեւութիւններ ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տանը։ 16 50—6

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող
շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սէթի	Նալոզօֆրիս
Մէնէս	Ամասիս
Ռամսէս	Պուզիրիս
Թէպայիս	Մէօքրիս
Նուրպօզ	Ֆալչիք
Նավարինօ	Քարօս
	Թիպա

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաեւ մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեղաւորի ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ առանձնափակ թեւով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեղաւորի չունին։ ոսկի
Կ. Պոլսէ Լիվերբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց համ Ղալաթիոյ մաքսէ հանելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները առնելու համար տոմսակներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ձ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ուէթէլ խան, Գանչէ գափու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.
50—29 31 Ճէմս Սդրիտ, Լիվերպուլ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոս. 2|14 եւ 1320 Սեֆեր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նաւլը խան, Հէզարէն փողոց, թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հաստատներուն

Պոլիս, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Մ. Ի. Սառօֆ, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Գալէէ Գափու թիւ 10։
Պոլիս, Աղաք պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Գ. Ս. Այմէլեղեան, Եմին-Էօնիւ, Գալէէ Գափու, Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասեան շուկայի հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա Հասանէֆ։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Երէնգիւղ, Թէօտօր Ոդոնիտէս, Նամազկեահի մօտ։
Շիշլի, Մ. Ե. Ռօսի, Պէօյիւքտէրէ ճամբայի, թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրկանց, թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Մեծ Կղզի, Ռէսուլ էֆ.։
Մագրիգիւղ, Մ. Ա. Անկելիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Սթէֆանօ, Բէչէճեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Սրթեւեկութիւն կառախումբերու 1908 մայիս 1 (Ն. Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԳՈՆԻԱ

ԵՐԹ Կառք. 222 խառն Առ. Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. 221 խառն Իրկ. Ժ. Վ.
10 20	մկն.	Էսկի-Շէհիր	ժմն.	1 32
11 02	»	Կէօքճէ Քըրըք	մկն.	12 52
12 —	»	Սապունճը Բունար	»	12 10
12 59	»	Ալայունթ	»	11 12
1 41	»	Չէքիրլէր	»	10 23
2 40	»	Տէօյէր	»	9 35
3 09	»	Իհսանիյէ	»	8 50
3 34	»	Համամ	»	8 24
3 44	»	Կազլիկէօլ համամ	»	8 14
4 11	ժմն.	Աֆ. Գարա Հիսար	մկն.	7 43
4 31	մկն.	Աֆ. Գարա Հիսար	ժմն.	7 23
5 11	»	Պէօյիւք Չօպանլար	»	6 50
6 06	»	Չայ	»	6 03
6 51	»	Իսհագլը	»	5 10
7 15	»	Եասսիւան	»	4 45
7 46	»	Աք Շէհիր	»	4 23
8 18	»	Ազարի քէօյ	»	3 43
9 —	»	Ջավուշչը քէօյ	»	3 05
9 38	»	Իլկին	»	2 33
10 25	»	Գատըն-Խանը	»	1 39
11 20	»	Սէրայ-Էօնի	»	12 57
11 52	»	Մէյտան	»	12 17
12 52	»	Բունար-Պաշը	»	11 12
1 30	ժմն.	Գոնիա	մկն.	10 30
Իրկ.				Առտ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ - ԷՆԿԻՒՐԻ

ԵՐԹ Կառք. 122 Խառն Առ. Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. 121 Խառն Իրկ. Ժ. Վ.
12 —	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմն.	10 —
12 44	»	Աք Բունար	մկն.	9 18
1 24	»	Ալփու Քէօյ	»	8 46
2 4	»	Պէյլիք Ախուր	»	7 58
3 9	»	Սարըքէօյ	»	7 1
3 58	»	Պիչէր	»	6 4
4 35	»	Սարիլէր	»	5 27
5 9	»	Պէյլիք Քէօփրիւ	»	5 —
6 3	»	Պոլաթլը	»	4 16
7 21	»	Մալը Քէօյ	»	2 43
8 15	»	Սինճան Քէօյ	»	1 47
9 —	ժմն.	Էնկիւրի	մկն.	1 —
Իրկ.				Առտ.

ՀԱՄԻՏԻԷ - ԱՏԱԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառք. 426 խառն Իրկ. Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. 425 խառն Առ. Ժ. Վ.
6 26	մկն.	Համիտիէ	ժմն.	4 44
6 44	ժմն.	Ատա-Բազար	մկն.	4 26

ԱԼԱՅՈՒՆՏ - ՔԷՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կայարան	Կռ 322 խռ. Առ. Ժ. Վ.	324 խռ. Իր. Ժ. Վ.
Ալայունտ մկն.	1 05	11 15
Քէօթահիա ժմն.	1 25	11 35

ԴԱՐՁ Կայարան	Կռ 321 խռ. Առ. Ժ. Վ.	323 խռ. Իր. Ժ. Վ.
Քէօթահիա մկն.	12 10	10 15
Ալայունտ ժմն.	12 30	10 35

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ — ԷՍԿԻՇԷՀԻՐ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 44 խռ. Ժ. Վ.	Թ. 46 խռ. Ժ. Վ.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 41 խռ. Ժ. Վ.	Թ. 43 խռ. Ժ. Վ.
առ. 11 —	իր. 7 58	մկն.	Քատըքէօյ Կամուրջ	ժմն.	3 54 առ.	11 55 իր.
11 20	8 18	ժմն.	Հայտար Փաշա	մկն.	3 34	11 35
11 50	8 30	մկն.	» »	ժմն.	3 24	11 25
1 —	9 38	ժմն.	Պէնտիք	մկն.	2 13	10 07
1 16	9 52	մկն.	»	ժմն.	2 —	9 52
1 38	10 17	»	Թուզլա	մկն.	1 40	9 30
2 03	10 42	»	Կէյպզէ	»	1 18	9 09
2 27	11 04	»	Տիլ Իսքէլէսի	»	12 48	8 35
2 39	11 15	»	Թավշանճըլ	»	12 34	8 24
3 —	11 36	»	Հէրէքէ	»	12 23	8 12
3 21	11 56	»	Եարըմճա	»	11 56	7 43
3 35	12 09	»	Թիւթիւն Չիֆթլիք	»	11 44	7 30
3 47	12 23	»	Տէրինճէ	»	11 33	7 19
4 02	12 37	ժմն.	Իզմիթ	մկն.	11 15	7 03
4 27		մկն.	»	ժմն.		6 38
5 01		»	Պէօյիւք Տէրպէնտ	մկն.		6 02
5 34		»	Սապանճա	»		5 32
6 01		»	Համիտիէ	»		5 14
6 48		»	Կէյվէ	»		4 18
7 14		»	Աք Հիսար	»		3 52
7 49		»	Մէքէճէ	»		3 23
8 19		»	Լէֆքէ	»		2 49
8 57		»	Վէզիր Խան	»		2 11
9 40		ժմն.	Պիլէճիկ	մկն.		1 30
9 55		մկն.	»	ժմն.		1 20
11 05		»	Քարաքէօյ	մկն.		12 30
11 49		»	Պօզէիւք	»		11 54
12 42		»	Ին Էօնիւ	»		11 17
1 09		»	Չուքուր Հիսար	»		10 44
իր. 1 44		ժմն.	Էսկի Շէհիր	»		10 05 առ.

ԻԼԱՆ

Խազինէի Խասսաի Շահանէ

Խազինէի Խասսաի Շահանէ ամբօ իտարէսի իչիւն պիր սէնէի քամիլէ զարֆընտա միւպայաա օլունաճագ թէնէքէ էսվաթը Թոլիպի էօհտէսինէ օլալ նիսանըն 28ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ օնտա գաբար եւրագը իւչ թէնզիլի պիլգաբալա թէգարրիւր իտէն ֆիաթ միւթէաթիլ կէօրիւլիւր թագտիրտէ ինալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճաղընտան շէրայիթը միւթէֆէրրիասը անլամագ վէ միւնագասաեա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին եւրագը օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ աղչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասհիպէն նիհաեէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհատա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 26 Նիսան 324 3—2

* *

Խազինէի Խասսաի Շահանէ էրզագ անպարը իչիւն պիր սէնէի քամիլէ զարֆընտա միւպայաա օլունաճագ բուղտէն ասաէ մէվքիի միւնագասաեա վազ օլունտուղընտան նիսանըն 30ընճը չէհարշէնպէ կիւնիւ ինալէի էվվէլիէսի իճրա գըլընաճաղընտան շէրայիթը միւթէֆէրրիասը անլամագ վէ միւնագասաեա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին եւրագը օն նիսպէթինտէ թէէմինաթ աղչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթասհիպէն նիհաեէթ սաաթ օնա գատար Խազինէի ճէլիլէի միւշարիլէյհատա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 26 Նիսան 324 3—2

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը նուաճուրդի կը դնէ հետեւեալներուն հայթայթումը.— 800 ծրար ճերմակ խաւաքարտ, 600 ծրար Բավիա թուղթ՝ ծրարը 17 քիլօ ծանրութեամբ, 1000 պրակ Էմբերիալ թուղթ՝ 23 քիլօ իւրաքանչիւրը, 800 ծրար Րէալ թուղթ՝ 17 քիլօ իւրաքանչիւրը, 3000 քիլօ պատառուած թուղթ՝ երկու տեսակէ, 6000 ետրաս՝ ամարի կաշի, նմոյշներուն համաձայն, առանց ծախքի յանձնելի Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղին, Պոլիս, սա՛ թուականներուն.—

1908 յունիս 12/25ին՝
100 ծրար խաւաքարտ, թիւ 15
100 » » » 20
100 » » » 25
50 » » » 30
300 » Բավիա՝ ճերմակ
3000 քիլօ պատառուած՝ երկու տեսակէ
1908 օգոստոս 12/25ին՝
300 ծրար Բավիա՝ ճերմակ
50 » խաւաքարտ՝ թիւ 15
200 » » » 20
50 » » » 25
100 » » » 30
1908 սեպտ. 12/25ին՝
500 ծրար Էմբերիալ թուղթ՝ 23 քիլօ
500 » Րէալ » 17 »
6000 ետրաս ամարի կաշի
1908 հոկտ. 12/25ին՝
300 ծրար Րէալ՝ 17 քիլօ ծանր.
500 » Էմբերիալ՝ 23 » »

Առաժմեայ նուաճուրդը որոշուած է 1908 ապրիլ 30/13 մայիսին, կէսօրէն յետոյ ժամը 2ին, իսկ վերջնական նուաճուրդը՝ 3/16 մայիս, շաբաթ օր։ Նուաճուրդին մասնակցիլ փափաքողները պարտին Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդր. Սնտուկը յանձնել իրենց հայթայթելիք ապրանքին արժէքը ներկայացնող գումարին %ին 10ը, իբր երաշխաւորութիւն, օրուան գնոյն համեմատ։ Նուաճուրդի համար ըլլալիք առաջարկները պէտք է ներկայացուին 1908 ապրիլ 30/13 մայիսէն առաջ, Հանր. Պարտքի Կեդր. Վարչութեան, կնքեալ պահարանով, ուր դրուած ըլլալու են հայթայթուելիք ապրանքներուն նմոյշները։ Ընդհ. Տնօրէնութիւն
23/6 մայիս 1908

* *

Ազդ.— 1881 դեկտ. 8/20 թուակիր Կայս. Հրամանագրին Ե. և ԺԳ. յօդուածներուն և 1903 սեպտ. 1/14 թուակիր յաւելուածական հրամանագրին ԺԲ. յօդուածին համաձայն, Րումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն հետեւեալ թիւերը, 34,319. 212,816, 275,650, 1,819,687, 1,819,688, 1,819,689 1,819,690, որոնք պարգեւ շահած են 1878 յունիս 1ի վիճակահանութեան մէջ և տակաւին չեն գանձուած, 1908 յունիս 1ին ջնջուած պիտի համարուին։ 20—10

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (148)

ԺԱՔ ՊՐԻԵՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԲ.

Օր. Ճուլիա շարունակելով իր խօսքը, ըսաւ.

—Ինծի աղջկան ամենէն աւելի տխրութիւն պատճառող բանը սա է թէ քանի մը օրէ ի վեր անստորագիր նամակներ կը տեղան մեր տունը, Բարիզի ամէն թաղերէն յղուած։ Ոմանք նախատինքներ ու սպառնալիքներ միայն կը պարունակեն. օրիորդը արհամարհոտ կերպով կ'այրէ զանոնք։ Բայց ուրիշ նամակներ ալ տեղեկութիւններ կը հաղորդեն Պ. Ալպէր Մարիզի վրայ, որ օրիորդին լաւ բարեկամն էր Վիլֆրանշի մէջ։ Այդ նամակներն ալ կ'այրէ, քանի մը անգամ զանոնք կարդալէ յետոյ. կը տեսնեմ որ շատ վիշտ կը զգայ։

—Ի՞նչ ըսուած է այդ նամակներուն մէջ։

—Պ. Ալպէր Մարիզի վրայ ամէն տեսակ չարախօսութիւն։ Նաեւ այդ նամակներուն մէջ ըսուած է թէ Պ. Ալպէր Մարիզ երբեք չէ սիրած օրիորդը, թէ ցոփակեաց մըն է, անկարող՝ սիրելու և թէ տունն կ'անցընէ փոքր թատրոններու դերասանուհիներուն հետ։ Նամակներէն մէկուն մէջ ալ գրուած է. «Սեպտեմբեր քսանըմէկին իրիկուան ժամը տասնին գտնուեցէ՛ք...»

—Բայց այսօր սեպտեմբեր քսանըմէկն է, դիտել տուաւ Միլու։

—Այո, հոգիս. իմ սրտիս տարեդարձներէն մէկը պիտի ըլլայ այսօր։

Օր. Ճուլիա սկսաւ իր զգացումները յայտնել շփոթ ու անվերջանալի կերպով. Միլուի գործն չէր զարմանալ և արդէն իսկ կը դիւրէր իր ծախող ընդմիջումին վրայ։ Մեղմ ու սիրալիր լեզուով մը խօսակցութիւնը դարձուց զինքը չահագրգռող նիւթին վրայ.

—Սիրելի բարեկամուհիս, քիչ մը առաջ կ'ըսէիք թէ այս իրիկուն, կէս գիշերին...

—Այո՛, կէս գիշերին, Պարոն Մարիզ թատրոնէն դուրս պիտի ելլէ ընկերակցութեամբ դերասանուհիներու, բայց չեմ գիտեր ո՛ր թատրոնէն. Քլիւնիէ՞ն թէ Տէժազէն։

Միլու կատաղութենէն պիտի պոռչտար, սակայն ինքզինքը զսպելով ըսաւ.

—Օ՛ն, սիրելի բարեկամուհիս, ջանացէ՛ք յիշել. շատ զուարճալի պիտի ըլլայ երթալ տեսնել...

—Ա՜հ, ի՜նչ երջանկութիւն։ Ուրեմն ամբողջ ցերեկն ու իրիկունը ազա՞տ էք. ըսաւ Օր. Ճուլիա։

Միլու շրթունքները խածաւ։

—Ամբո՞ղջ գիշերը մի՛։ Աւա՜ղ, ոչ, պատասխանեց Միլու։ Մայրս ու քոյրս կէս գիշերէն երկու ժամ յետոյ պիտի դառնան և ես անոնցմէ առաջ տունը գտնուելու եմ։

Միլու ներքնապէս կը կծամբէր ինքզինքը։

—Օ՛ն, բարեկամս քիչ մը քաջութիւն ունեցի՛ր և այդ սխմարին ներկայութեանը հանդուրժէ՛։ Հետդ ճաշի տա՛ր և մեկտեղ անցու՛ր իրիկունը. թերեւս ծանր սխալ մը գործէ ան, եթէ տուն դառնայ։

—Հասած բոլոր նամակներն ալ անստորագիր չեն, ըսաւ Օր. Ճուլիա, որ կը սիրէր մէկ նիւթէն միւսը ցատկել։

—Ա՜հ, ստորագրուածներ ալ կա՞ն։ Ի՞նչ անունով։

—Կարծեմ թէ այդ անունը լսած եմ Վիլֆրանշի մէջ։ Էմիլ Կոնտէնէ կը կոչուի։

Բախտախնդիր Միլու այս անգամ պէտք ունեցաւ իր բովանդակ պաղարիւնութեան, իր յուզումը չմատնելու համար։

—Ալ շատ կ'անցընեն, կը խորհէր Միլու։ Իմ վրաս կը բացնեն ինծի դէմ ըրած խայտառակութիւններն։ Գէշ բան չէ։ Բայց ի՛նչ որ ալ ընեմ անոնց դէմ, ալ ես խղճահարութիւն չպիտի ունենամ։

Այս կարգի խորհրդածութիւններ ըրած միջոցին Միլու հիանալի անփութութեամբ մը կը հարցնէր.

—Ա՜հ, կը ճանչնա՞ք այդ անունով մարդը։

—Ո՛հ, ո՛չ, բացագանչեց Օր. Ճուլիա, ամօթխածութենէն կարմրելով, որ տարօրինակ կը թուէր։ Ինչպէս կ'ուզէք որ ճանչնամ այդ մարդը։ Հաւանաբար ոչինչ մարդուն մէկն է... այն անծանօթներէն մէկը, որոնք միշտ անծանօթ կը մնան, եթէ նոյն իսկ արդէն կեանքին աղտոտ դիպուածները բանադատեն այդպիսի գաղջուկներու վրայ խօսելու։

—Որքա՜ն փափաք կը զգամ քեզ առաջնորդելու, աղջիկս. այդ հաճոյքը պիտի վայելեմ աւելի յետոյ, երբ բանի մը չծառայես ալ, կ'ըսէր Միլու մտովի և հեգնական մտածումով։

Ու բարձրաձայն յարեց.

—Ուրեմն չէք յիշեր ո՛ր թատրոնն ըլլալը։ Քլիւնի՞ թէ Տէժազէ։

—Ջնջեցէ՛ք որ փնտռեմ յիշողութեանս մէջ։

Տղու մը պէս որ սորվելու բառ մը գտնելու համար իր դասը նորէն կը սկսի ծայրէն, Ճուլիա դպրոցականուհիի յամր ու միօրինակ շեշտով կ'արտասանէր.

—Սեպտեմբեր քսանըմէկի կէս գիշերին գտնուեցէ՛ք թատրոնին դերասանուհիներուն ելքի դրան առջեւ։

Օր. Ճուլիա կրկնեց.

—Թատրոնին դերասանուհիներուն ելքի դուռը։

—Դժուար բան պիտի ըլլայ, կը խորհէր Միլու, գրպանէն հանելով թաշկինակը և ճակատը սրբելով։

Ցետոյ յարեց.

—Չեմ գիտեր թէ Տիկին Մաքիւր պիտի յաջողի՞ տասը մէջէն ալ ելլելու։

Աղջկան թեւէն բռնելով և յանկուցիչ ժպիտ մը ուղղելով, ըսաւ Միլու.

—Օ՛հ, բարեկամուհիս, դուք խելացի կին մըն էք, և պէտք է որ յիշէք այդ բանը.

Օր. Ճուլիա անհամբերութեան մատնուեցաւ։ Չափազանց ճիգ մը կը պահանջէին իր մաքէն։

Ոտքերը գետին զարնելով թեթեւօրէն և դէմքը ծամածռելով ըսաւ.

—Շատ լաւ կը յիշեմ. Քլիւնին է... կամ Տէժազէն։

—Ինչքան բիրի հարուածներ կարօղացուցի, կը խորհէր Միլու կատաղութեամբ։

—Մտիկ ըրէ՛ք, ըսաւ Միլու բարձրաձայն և պահ մը խորհրդածելէ յետոյ։ Ժամը հինգն է հիմա. կառքով կ'երթանք միասին և Բիրէնէ փողոցին մէջ ձեր տունէն քիչ մը հեռու կեցնել կուտամ կառքը։ Ցետոյ տուն կ'երթաք և ձեր ըսած նամակը կը բերէք։

—Բայց Օրիորդ Մարթ այրած է այդ նամակը։

Հակառակ իր կատարած ճիգին՝ հանդարտութիւնը պահելու համար, Միլու ոտքի ելաւ, քանի մը քայլ հեռացաւ ու յետոյ վերադարձաւ գլխահակ, երկու ոտքին մատները իրարու մէջ անցուցած։ Միլու թէ՛ շուարուն և թէ վայրագ երեւոյթ մը ունէր։

Օր. Ճուլիա ալ ոտքի ելաւ, Միլուի քով գնաց ու ժպտագին հարցուց.

—Վշտակիր երեւոյթ մը ունիք։ Ի՞նչ կ'ելլէ այդ նամակէն։

Միլու անհպիտ ժպիտ մը արձակեց, սրտով ողջախմութիւն մը կ'արդարացուցի։

—Ներեցէ՛ք, երբ միտքս դրած եմ հաճոյք մը ունենալ, մանաւանդ արտասովոր հաճոյք մը, ինծի անախորժ կը թուի հրաժարիլ անկէ։

Միլու աղջկան երկարելով թեւը յարեց.

—Կ'ուզէ՞ք որ պահ մը անխօսուկ յառաջանանք։ Դուք պիտի ջանաք յիշել անունը և ես պիտի ճգնիմ ուրիշ միջոց մը փնտռել։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ